

CONCETTA LA MAZZA

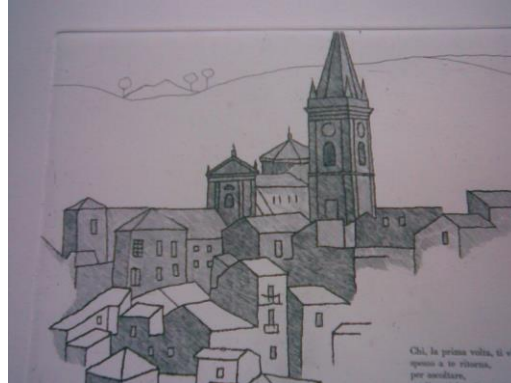
Bifo di blu skay

Bayografi

Dɛn bɔn Kɔnsɛta La Maza na Novara di Sisili insay 1936, ɛn na bin Dɔmɛniko La Maza ɛn Tɛriza Kɔrɛnti dɛn big gyal pikin. Insay 1950, afta wan pen tɛm we i "trust" in mama anti, i jɔyn in mama ɛn papa na Domodossola, usay i stil de togɛda wit in man Giuseppe. I gɛt tri pikin dɛn: Amando, Luciano ɛn Daniela. Dis biɛn tɛm, di bɔku bɔku want fɔ mɛmba in pikin tɛm na Novara dɔn krep insay in maynd ɛn na ya dɛn bɔn dis intimate, pasɔnal dayari, bɔt we ful-ɔp wit anekdɔt ɛn rɛfrɛns to di envayrɔmɛnt we bin de da tɛm de: di tɔŋ, di kɔntri, di pipul dɛn, di abit dɛn, tradishɔn dɛn fɔ da eria de insay di dak ia dɛn we di Sɛkɔn Wɔl Wɔ bin de.

Di primordial enaji fɔ rayt

Dɛn trɔs smɔl Kɔnsɛta to in ɔnkul dɛn ɛn fos am agens in wil fɔ liv na Kastranja na wan hovel we de fa frɔm di tɔŋ ɛn in kɔmpin dɛn na klas. Na so i de travul in pasɔnal Via Crucis insay in wan insay di harsh ia dɛn fɔ di wɔ bitwin angri, ignorance of the time, superstitions ɛn mistreatment. Afta di wɔ di inevitable emigration ɛn di naturally difficult stat to di not.

Ol dis na tru di yay we wan smɔl titi de si we de rivot insay in mɛmori di faz dɛm we in yon grow ɛn we wit sɔprayz freshnɛs ɛn wan subtil trɛd fɔ ayrɔni de gi wi di gladi at fɔ rid - las las - wan emblematic stori fɔ wi famili kɔmyuniti, we ebul fɔ muv wi dip wan ɛn we na wi ol in yon.

Insay dis shɔt novel we Concetta La Mazza rayt, raytin de subvert ɛvri rul ɛn go bak to di ɔrijin, fri frɔm ɛni fɔmal skematism, we wan arcane intanɛnt vitality de drɛb, i bi wan raging riva we de ɔva ɔltin, na di torrential ren fɔ di sol.

Di figa dɛn we di ɔnkul dɛn, Antonia ɛn Misɛl, bin gɛt, na tin dɛn we pɔsin kin mɛmba, jɔs lɛk aw di pikchɔ bɔt Novara stil de we pɔsin nɔ go ɛva fɔgɛt, i gɛt fri-an, i kɔba ɛn swit jɔs lɛk aw i harsh ɛn harsh.

Fɔ dɔn, di tranga chenj to yɔŋ pipul dɛn we di tin we nɔ go ɛva chenj de apin, bɔt smɔl Kɔnsɛta nɔ de giv-ɔp to di bad bad tin we apin, tank to in kɔrej ɛn op we nɔ de shek fɔ tumara bambay, tank to in yay dɛn we dɔn ebul fɔ luk... biyɔn di skay blu!

NINO BELVEDERE

“Fɔ mi, di prɔblɛm bigin. I go mɔs bi se na bin hot de, di sɔma insay 1938 bigin, a bin ol tu ia ɛn mi anti kam fɔ kam tek mi. Insay wan klos bag i put wan blawz ɛn tu pe panti, dɔn i nɔ no ɔltin we a kɔmɔt na mi os. A bin so smɔl dat a nɔ bin ebul fɔ no se mi Via Crucis go bigin da de de.”

Bifo di blu skay

Chapta wan - Di papa in os

Naw na wan ol ruin we nɔbɔdi nɔ de de, we kɔba brɔda dɔn swɛla ɛn mɔt dɔn swɛla bɔt, long tɛm dɔn pas, na Novara, wan tɔŋ we de ɔnda wan big big fɔt na di mawnten dɛn na Mɛsina, na wan ali na di Engia distrikt, wan os bin de nia de di watawɛl. Di frɔnt domɔt opin pan wan stej we de insay we de go na di fɔs flɔ usay wan smɔl rum bin de we gɛt wud plank: na di bedrum. Yu go opstayd ɛn di kichin bin de, if yu kin kol am so. Insay wan kɔna, dɛn bin gɛt wan ston slab we dɛn bin de layt di faya pan ɛn wan ayɛn traypɔd we dɛn bin de yuz fɔ put di pasta pɔt. Na di frɔnt, i de hang na di wɔl, blak lɛk pitch, wan wud shovel, tu siev, wan smɔl ɛn wan big, di ɔvin fɔ bek bred, na di sayd wan chɛst we dɔn rɔtin af-af, wan tebul, tu "furrizzi" ɛn sɔm rikɛt chia. Fɔ dɔn, wan rum bin de, wit wan smɔl bolkɔn we de sho di ali, usay i nɔ bin gɛt bɛtɛ ples fɔ wan bed. Da ol de na di kiŋdɔm usay di

granpa we in man bin dɔn day insay 1934. Dɛn bin dɔn mek wan ston latrin we get wud lid ɔnda di stej. Bikɔs no siuwa nɔ bin de, di las wan go dɔn wok fɔ mek di swɛt we bin de kɔmɔt nɔ bɔku. Na tru se di os nɔ bin get wata ɛn kɔrɛnt, kɔmfɔt dɛn we ivin di barɔn dɛn nɔ bin get dɛn tɛm dɛn de. Neks to am, wan wud get bin de we de go na di fam usay di kɔk dɛn bin sidɔm pan di wud.

Na dis kɔna, aut ɔf di wɔl, mi mama, we na bin sim, bin de liv togɛda wit mi granpa, tu brɔda ɛn wan sista, we ɔl bin big pas am, bin mared ɛn dɛn bin de liv bak na Novara. Mi mama bin blant, tin, i bin rili wik, i bin get rili dilik ficha ɛn wetin bin de notis mɔ bɔt in fes, wayt lɛk milk, na tu big blu yay, klos to ɔltɛm i bin de fred ɛn sɔri. Sɔntɛm di day we in mama day wantɛm wantɛm, we i ol twenti-fo ia, na in mek in bɔdi ɛn in abit dɛn nɔ bin ebul fɔ waka.

Afta sɔm ia afta mi grani day, mi mama, bikɔs wan pan in wɛf dɛn bin ɛp am, bin mit in Prins Chaming. Mi papa na bin wan big famili we kɔmɔt na Badiavecchia, ɛn dɛn bin de rul wan tavern usay pipul dɛn we de sɛl tabak ɛn tin dɛn fɔ it. Na bin famili we bin de wok tranga wan, ɛn bay ɔl wetin dɛn tɔk, mi papa na bin man we rili fayn, lɔng, dak, we bin get kɔnfidɛns pan in sef ɛn we bin de du bɔku wok. I bin de na wan smɔl tɔŋ we de fa frɔm di tɔŋ: i bin ebul fɔ rich de wit fut, wit gud spid, insay af awa. In papa bin de pul kol. Di mama na bin dinamik uman, na mɔnin i bin de go na Novara wit di miul fɔ bay di guds we dɛn de saplae na di shɔp: tabak, sɔl ɛn tin dɛn fɔ it. I bin de drɛs fayn ɔltɛm wit big blak shawl rawnd in nɛk, ɛn i bin ivin bay di nyuspepa fɔ mek in kɔstɔma dɛn no bɔt am. Na di wangren shɔp na di hamlet ɛn nɔbɔdi nɔ bin de we nɔ get wɛlbɔdi na da os de, pan ɔl we et mɔt bin de fɔ it.

Let ivintɛm i ostentatiously ɛp di naw tipsy kɔstɔma dɛn - ɛn in walet - bay we i dil di wayn wit kala soda. Bikɔs nɔto ɔltɛm pikin dɛn kin get dɛn mama ɛn papa dɛn wok, mi papa bin dɔn lan di wok we dɛn de du fɔ mek kɔba. Afta wan ɛnjɛjment we tek sɔm mɔnt, mi papa ɛn mama, we bin dɔn mared

wan tɛm, bin go mek dɛn lɔv nɛst na di os nia di watawɛl na di Engia distrikt. Afta jɔs nayn mɔnt a rich na dis wɔl ɛn, akɔdin to wan oli kɔstɔm na di sawt, a tek di nem fɔ mi grani we kɔmɔt na mi papa, we nem Kɔnsɛta. Pan ɔl we a bin dɔn ol, a bin gɛt dak ɛn rɔtin skin, a bin de kray ɔltɛm. Bikɔs wi nɔ bin gɛt bed, dɛn bin de fos mi granpa fɔ kray na in an ɔl di de, ɛn na nɛt a bin de slip na di big bed wit mi papa ɛn mi mama. Bay ɔl di akɔdin dɛn, a bin rili ɔg ɛn a nɔ bin ebul fɔ bia. Afta sɔm mɔnt, we mi papa si se wok nɔ bɔku na di kɔntri, i disayd fɔ go wok na Sadinia. We i kɔmɔt fɔ go na di ɔda ayland i lɛf in mama wit di pikin we de kray ɛn wan ɔda tin we de kik insay in bɛlɛ.

We a bin ol twenti mɔnt, dɛn bɔn mi sista Roza. Di nem na bin in mama in grani in yon. Nɔ lɛk Kɔnsɛta, Roza - bak akɔdin to mi mama - bin fayn, wayt ɛn pink in kɔmpleks, brawn ia bin de fram wan fayn fayn fes we dɛn mek wit tu fayn fayn blu yay: wan flawa, lɛk in nem! Sote we mi mama go na di watawɛl fɔ go tek wata wit Roza na in an, in padi dɛn aks am aw i pɔsibul fɔ bɔn tu gyal pikin dɛn we rili difrɛn. - Dis wan, Rusina, yes, yu bin billiac, bot di oda wan... - Dis wan, Rosina, fayn, bot di oda wan... di padi dem se wit grimace of dia lips. Dis tɛm ya, insay dis sityuɛshɔn a kɔntinyu fɔ nɔ rɛst, lɛk se a de si di prɛmonishɔn fɔ mi prɔblɛm, we, tɛnki Gɔd, a bin bia, ilɛksɛf nɔto wit risayn.

Fɔ tɛl di ɔda pat pan di stori, fɔs, a fɔ introduks yu to mi anti Antonia, in shɔt, zì 'Ntuoia. Na mi mama in big sista, sɛvintin ia difrɛns bin de bitwin di tu. Na bin shɔt uman we bin fat, ɛn dɔti ia bin de fɔdɔm na in yay. In fes we dɛn nɔ bin de tek kia ɔf bin luk ol pas am ɛn insay in ɛmti yay, na so bɔku shem bin de. We i ol twenti ia, da tɛm de i bin ebul fɔ mared, i mared in fɔs kɔzin, we jɔs kam bak frɔm wok na di Sempione tanɛl, we in man dɔn day ɛn i bin gɛt wan bɔy pikin we ol tri ia. Dis man, mi ɔnkul Misɛl, ɔnkul Micheri, na bin shɔt man ɛn i bin tan lɛk di plebeian kɔpi fɔ Kinq Vittorio Emanuele III, i bin de na wan os we i gɛt na wan rili kwaliti strit na di tɔnj wit stɛp dɛn we wayd lɛk tu mita. Na bin fayn fayn os. Na di grɔn, di kapɛnta in shɔp bin de wit wan big sɛntral kɔnta wit wan vays, tu wɔl kabinet usay i bin de kip rasp,

chisel, gimlet, gouge en oga, wan lath fo rawnd di fut fo di tebul den we i bil, wan grindin wil we den bin de sav fo shap plen en bled, wan stov we den kin bon wit wud wit sospen fo mek di glu ton, bod den we den kin stak olsay, som saw den we den kin tay na di wol, som laki laki charm den lek os shuz, got on en tol skin, fo tok smol, wan pan den den ples den de we naw na di wol nomo den get fo memba.

Wan wud stej bin de go na di fos flo, usay tu big rum den bin de wit seramik tayl, wan lojishon da tem de, wan saydbod we mi onkul bin mek, wan sofa, wan tebul en som chia den we den wev wit rafia, we na wan kayn vejitebul rop. From di smol bolkon we de luk di strit insay Mid-Ogost, we di prushon fo di Asompshon bin de go op to di Ebi, posin kin toch di ed we get krawn na di Madonna wit in an. Bot from di sekon flo, yu kin si Rocca Salvatesta en bifo, tru wan krak krak bitwin di os den, yu kin admaya di fayn fayn land skay na di mawnten den we bin de stret smol smol pas, pas di blu skay, te yu rich na di si usay, mo insay di on kol spring de we no mist no bin de, yu kin si Vulcano na di edj fo di crayzin en afta dat Lipari, Stromboli en ol di oda ayland den: wan natura spektakl, wan spaklin buku kolo postkad.

Wan oda stej bin go op to di fos flo, usay di kichin en di bedrum bin de, di fos wan we rili big bin get wud onvin fo bred en kost ayen kol stov fo kuk. Wi no get wan dawt fo se na bin fayn os, apat from di problem den we bin de na di kichin we no bin get sink wit dreyn fo du di wok den we important pas ol na di os. Da tem de, som tin den we kin izi fo du no bin stil ebul fo tink bot. Infakt, den bin de pul di wata na di poblik watawel insay wan zink opa en ker am go na di sekon flo usay den bin de ton am insay wan big terakota besin fo was di dish den. Bikos dreyn no bin de na di sink, den bin de brij di wata we komot na di besin bak na gron en trowe am na di toylet. Fo uman na bin wok we bin de mek i taya bad bad wan. Di slev en shemful kondishon, to di limit fo ol motalman bia, bin rich in mak na dina tem we Anti Antonia, bikos of respekt fo in man, bin get fo it from di sem plet usay i bin don it bifo, en, sontem, di god pikin ripit di sem tin, bot a no get eni klia memori bot dis.

Onkul Misel na bin dak man en i bin de grɔmbul, i bin de wok tranga wan jɔs lek aw i bin ful, i bin gɛt sanbis malet instead ɔf at. A nɔ eva si wan smɔl smɔl sɔri-at ɔ sɔri-at to ɔda pipul dɛn na in yay. I bin de kip in anti na os fɔ kia fɔ in bɔy pikin, i bin gɛt fɔ pripia it fɔ am, akt lek in savant en ɔltɛm se yes, yes, yes. I nɔ bin ivin ebul fɔ luk na di bolknɔn ɔdasay trɔbul go de, we ɔlmost evri ivintɛm afta wok i kin go na di tavern wit in padi dɛn fɔ drink.

I bin kam bak na os de shek shek, i bin de swet en i bin de blo we de smɛl bad bad wan dat i nɔ bin pɔsibul fɔ de nia am. Bifo dat, mi anti, nia di ɔyl layt, bin de wet fɔ am te let na nɛt we i nɔ ivin it. We di smɔl kin kam bak - bɔku tɛm i nɔ bin ivin gɛt trɛnk fɔ klaym di stej - we i taya i go lek insɛf na di dɔti wokbench en de de ɔl nɛt fɔ soba. Anti Antonia, pan ɔl we ɔltin bin de, i bin kɔba am wit ɔvakot en i bin sidɔm nia am wit lɔv fɔ wach am te mɔnin. So di ia dɛn bin de pas en, fɔ chenj fɔ so bɔku devoshɔn, i nɔ bin ivin ebul fɔ go fɛn in fambul dɛn fɔ avɔyd di tin dɛn we dɛn kin si. Im, we bin de jɛlɔs, smɔl smɔl en we bin de rul, bin go bay in darning trɛd, kɔm, ia klip en ɔda tin dɛn, fɔ mek i nɔ kɔmɔt na di os. We dɛn invayt dɛn fɔ wan mared sɛrimɔni, Onkul Misel nɔ bin kam bak na os te di las tɛm en Anti Antonia nɔ bin ebul fɔ go in wan te di fambul dɛn ebul fɔ trak in man. Evride dɛn kin ebul fɔ kɔnvins am, ɔda tɛm dɛn i kin rich di rayt tɛm bɔt afta dat, na di midul pan di pati, i kin lɔs en Anti Antonia, we disapɔynt en sɔri, kin kam bak na os ɔl wit pwɛl at. As tɛm de go, i bin de gɛt bita bita en sɔri-at, i nɔ bin ebul fɔ vent wit enibɔdi bikɔs i bin de fa frɔm ɔda pipul dɛn, en i bin de gɛt bad bad ed pen en tut pen we bin de mek i sɔfa fɔ sɔm wiks.

Wan de wan neba, we rili gud en we de wɔship Gɔd, kɔl Onkul Misel en kɔs am fɔ ɔl di bad we aw i de trit in wɛf sɔfa: - Yu fɔ shem - i ala pan am - fɔ mek uman sɔfa lek dat... Antonia nid fɔ du am geht sohm eriya, yu noh geht foh segreget am na os, i foh go na do, go na mis, go na fambul, lek ol kristian du. Abov ɔl, i nid fɔ go waka, na di wangren we in ed pen go go... - di neba tek shot stɔp, dɔn kɔntinyu fɔ se: - less dan wan awa frɔm ya, waka dɔn wan miul trak, wi geht sohm land en likl os we rili modest wit kichin

anda di ruf en wan oda rum we damp likli we yu kin yus lek bedrum na somar. Insay dis land, hazelnut plant den de, fig, mandarin, medlar, greps, zizzole, apul, pia, oliv, fo tok smol, evri gud tin we komot from God.

As yu sabi, afta mi broda day, a fo de kia fo mi anti en a no ebul fo kia fo di kontri igen, na dat mek a bin tink fo sel am. Wetin mek yu no de bay am? Dis we ya yu wef go get di chans fo blo gud briz... Fos, Onkul Misel bin de shem bot afta dat i go fen am en i bin biliv bak se i go bay am. Insay shot tem den bin sayn di kontrakt en di propati bi in yon. So, di luk-lik Vittorio Emanuele III, we bin de shrewd en treacherous mo en mo, bin promis to anti Antonia: - yu go lan fo pik fig en le den dray. We yu get fo was klos yu go go don na di riva en get di wata we yu nid fo drink en kuk bay we yu dig wan ol na di san fo mek i klin - wi kin ritaia fo liv na kontri: A go wok as kapenta fo di famili den we de na di smol smol ton den we de nia de we nem San Basilio, Vallancazza, Badiavecchia en Piano Vigna. I no go komfyut insay winta we di riva swel wit wata bot a go win dis problem. Bot yu go ebul fo enjoy di kontri. Wit in yay don, Anti Antonia, wan tem bak, du wetin den tel am: - Cuomu tu voi, eu fazzu.- As yu want, a go du am, di po gyal ansa wit obe.

Chapta tu - Kòmɔt na dis wɔl

We di spring bigin insay 1936, di po titi ɛn in ɔnkul we nem Michɛri bin muf go na Kastranja, we de na di kɔntri, nia di bed we di strim de. Insay di difrɛn hamlet dɛn na Badiavecchia, San Basilio ɛn Vallancazza di wɔd bin skata se i stil de ɛn pipul dɛn bin de kɔl am fɔ wok. Dɛn tɛm dɛn de, di kɔstɔm bin de, ilɛksɛf i tan lɛk se i strenj tide, se we dɛn nid tebul, winda, domɔt ɔ wodrɔb, dɛn kin kɔl di kapɛnta ɛn ɔspitul am na dɛn os: dɛn kin mek wan wokbench fɔ am ɛn dɛn bin mek di wud dɛn we dɛn nid fɔ de. ɔnkul Misɛl bin kam wit di tul dɛn ɛn i bin de na di sayt te dɛn dɔn di wok.

Dɛn kɔl am fɔ kɔt wan tik ɛn lɛf am fɔ dray fɔ tu-tri ia. Dɔn dɛn bin de put di tik trɔnk pan wan wɔl. Di kapɛnta ol di saw frɔm ɔp ɛn wan ɛstɛt dɔŋ: "Serra serra mastro dascio che dumè fagimmo a cascia" (Saw saw ɔ big masta lɛ wi mek di chɛst tumara).

Dɛn bin put di tik trɔnk pan wan wɔl. Wit wan big saw dem get di bod dem ɛn wit dis dem bil winda, bed ɛn wodrobe. Fɔ du dis wok i grap na 4 oklɔk ɛn kɔmɔt wit in havasak ɛn nidul dɛn. We i rich na in os, di kɔstɔma dɛn bin gi am fresh milk wit anɔynt ɛn wan bred. Na midde wan plet pasta ɛn wan pis chiz. We dak i stɔp fɔ wok ɛn dɛn gi am sɔm bred we dɛn mek na os as fɔs dipɔsit bifo i pe di bil Sɔnde na Novara.

Sɔm ia pas ɛn di bɔy pikin, Turillu, bin dɔn big ɛn ɔndastand insɛf se i nɔ bin want, fɔ ɛnitin na di wɔl, fɔ spɛn di ɔda pat na in layf we i nɔ de nia ɔda

pipul dɛn. I bin dɔn lan in papa in wok bɔt i bin want fɔ spɛshal ɛn bi kabinet mɛka. I bin ebul fɔ mek in papa biliv se i fɔ sɛn am na wan siti usay i pɔsibul fɔ lan da art de. I bin muf go na Katania ɛn afta tu ia we i bin de aprɛnt i bin rili gud, i bin fil se i rɛdi fɔ du da wok de, ɛn bikɔs i bin ol nayntin ia naw i bin tink se di tɛm dɔn rich fɔ mek i bigin in yon famili. Fɔ long tɛm naw i bin dɔn sabi shɛpad in gyal pikin ɛn i disayd fɔ mared bɔt i bin go agens wetin in ɔnkul Micheri bin want we fɔ dɔn want in bɔy pikin fɔ mared uman we kɔmɔt na in kasta. Dɛn tɛm dɛn de, i nɔ bin izi fɔ biliv, bɔt i bin tan lɛk dis: fɔ mek krafman mared shɛpad in gyal pikin na big tin we kin mek i nɔ gɛt wan rɛspɛkt. Wan big kɔnflikt bin brok wantɛm wantɛm bitwin papa ɛn pikin we bin push Turillu fɔ rili brok away frɔm in papa ɛn in stɛp-mama. Wit in nyu famili i kɔmɔt na di kɔntri ɛn muf go na Kɔmo usay i mek bɔku mɔni tru in wok.

Di ɔnkul dɛn nɔ bin gɛt pikin, so, we Turillu bin de go, dɛn bin lɛf dɛn wan fɔ tru. Di pɔsin we bin sɔfa pas ɔl dis ayzolayshɔn na Anti Antonia we bin spɛn di wan ol de fɔ tɔk wit di bɔd dɛn, flay dɛn ɛn mɔskito dɛn we bin de buz rawnd am. Na da kev de na di kɔntri i nɔ bin gɛt di chans fɔ tɔk to ɛnibɔdi. Na di tɛm nɔmɔ we impɔtant ɔlide dɛn lɛk Krismas, Ista ɔ di fɛstival fɔ di Madonna Assunta we de na di midul pat pan ɔgɔst, na in i bin ebul fɔ go na tɔŋ fɔ go fɛn mi mama. Insay wan pan dɛn visit ya, afta we i dɔn kɔmplɛn fɔ long tɛm bɔt in kɔndishɔn, i prɔmis in sista se: - Diya Tɛriza, a notis se yu gɛt tumɔs fɔ dil wit tu smɔl gyal pikin dɛn, trɔs Kɔnsɛta to mi so yu go bi mɔ fri fɔ gi yusɛf to di smɔl wan. A go kɛr am go na di kɔntri usay di briz bɛtɛ ɛn i go du am gud - Mi mama nɔ bin shɔ fɔs bɔt afta dat, lɛk ɔltɛm, gi am in izi kɔndishɔn karakta, afta in sista in prɛs insistɛns i gri.

Fɔ mi, di prɔblɛm bigin. I go mɔs bi se na bin hot de, di sɔma insay 1938 bigin, a bin ol tu ia ɛn mi anti kam fɔ kam tek mi. Insay wan klos bag a put wan blawz, tu pe panti ɛn nɔ no ɔltin we a kɔmɔt na mi os. A bin so smɔl dat a nɔ bin ebul fɔ no se mi Via Crucis go bigin da de de. Wi bin fala di miul trak te afta af awa ɔ sɔntɛm mɔ wi rich na dis ples we pɔsin de in wan wit di

nem we nɔ rili mek pɔsin fil fayn we na Kastrangia (Kasandra!) ɔlmost lɛk se wi de tɔk bɔt misfɔstans, fɔ tɔk smɔl, di nem bin dɔn ɔlredi bi wan ol plan, ivin if A nɔ bin ebul fɔ no am da tɛm de. di man bin welkam mi fos gud gud wan, di anti evri naw en den bai mi sohm swit fo win mi laik en we i kompın mi na Novara fo go visit mi mama i olwes tel mi insist se a no fo go bak na os ba i beta fo grow up wit am we bin de in wan ɛn se i go bi mi mama. A nɔ bin ebul fɔ du ɛniti pas fɔ obe.

Dis tɛm ya, mi papa bin kam bak frɔm Sadinia, i bin de de jɔs wan wik, i bin du fɔ mek mi mama gɛt bɛlɛ, ɛn i bin kɔmɔt de bak. Na bin 1939 ɛn di ɔda ia dɛn bɔn Antonietta. A stil mɛmba klia wan se mi anti Antonia bin kɛr mi go na Novara fɔ go si mi mama ɛn mi si mi sista fɔ di fɔs tɛm. A bin want fɔ de na os fɔ kɔl smɔl Antonietta bɔt mi anti, we bin de kɔntrol mi layf mɔ ɛn mɔ, we bin rigid lɛk sojaman, bin tɛl mi se: - Turnemmu na os, a go mek yu bi fayn fayn kɔz - (Lɛ wi go na os, A go mek yu wan fayn fayn dɔl).

We wi rich na di shak i put wan stuf "causitta" wit peint red, terrifying eyes in mi arms. A bin bigin fɔ fred. Na bin wan tɛm we a bin de kray ɔltɛm bikɔs a bin want fɔ go bak na Novara to mi granpa ɛn mama bɔt no we nɔ bin de fɔ mek ɔnkul Antonia biliv: in at bin de mek a fred ɛn dɛf to mi evri kɔmplen. Insay di fɔs tri ia wi bin spɛn bɔku tɛm na di kɔntri os na Kastrangia, usay nɔbɔdi nɔ bin gɛt sol we de alayv, na smɔl tɛm nɔmɔ dɛn bin de si pipul dɛn we de go ɔlide na di os dɛn we skata rawnd.

Sɔnde wi kin go na di vilej ɛn a kin go fɛn mi mama, mi smɔl sista dɛn ɛn mi mama in granpa. Grɔnpa na bin fayn man we gɛt mɔstaz. I bin de kɛr wan snufbɔks we i bin de snɛf wan wan tɛm. na di winta i kin tek mi anda in klos ɛn tek mi go na di skwea fo bai sohm swit ɛn tehst di wain na di "Sciancaditta" tavern oba di ospitul. Na ivintɛm wi bin go bak na Kastranja.

Sɔm ivintɛm dɛn di ɔnkul kin go rɛdi wit di band, usay i kin ple di trombone, dɔn i kin stɔp fɔ drink na di tavern ɛn go bak na di kɔntri wit layf. 500 mita frɔm Kastrangia i bigin fɔ kɔl "Concettina, 'ntoia...". Insay da tɛm de, na os,

di anti bin dɔn pripia di dɔti pɔt fɔ wam di wata we de na di traypɔd. We i bin de kuk af-af, i bin mek dɛn tɔn wan ladle we gɛt wata we de bɔl insay, sɔntɛm fɔ trowe di wayn. Insai wan aiyan pan mi anti pripia di onion wit di tomato fɔ sizin di pasta. Di anɔynt nɔ bin kuk fayn ɛn i bin mek a vɔmit. "It, ɔdasay a go tek di strap ɛn gi yu di bɔdi dɛn..."

Dɛn tɛm dɛn de, wan uman we kɔmɔt na Venis na bin di midwayf na San Basilio. We wata bin de rɔn na di riva insay di kol sizin, ɔnkul Misɛl bin de kɛr am na in sholda (wan ciancalea) fɔ go bay tin dɛn na di famasi na Novara. I stɔp na os ɛn se "Antonia, gi am shawl, i kol". Po anti, a nɔ no if i ɔndastand se na Misɛl in loyman.

Naw a bin ol fayv ia, a bin de fa frɔm ɔda pipul dɛn, ɛn a nɔ bin de tɔk to ɛnibɔdi we a bin dɔn tan lɛk wayl animal. A bin de shem fɔ ɔlman. We wi go na Novara a bin ayd bikɔs a bin de fred pipul dɛn. Di neba dɛn bin no dis transfɔmeshɔn ɛn so dɛn advays mi ɔnkul dɛn fɔ sɛn mi na kindagarten. Laki di ɔnkul dɛn bin kɔnvins. So wan mɔnin, mi anti sɛn mi ɔnkul Misɛl fɔ go bay biskit fɔ mi ɛn put am insay di wayt straw basket we mi grani we na mi papa bin gi mi. Along wit di biskit i put wan fresh eg. I bin go wit mi na di nɔsri we de nia di vilej abɛ. We di nun opin di domɔt fɔ wɛlkɔm mi, a begin fɔ ala. Bikɔs a bin de fred a trowe di basket na grɔn, di eg brok ɛn lɛf dɔti ɔlsay na di flɔ. Mi anti bin pɔnish mi bay we i bin de spank mi fayn fayn wan ɛn kɛr mi go bak na os. So di fɔs de we a bin de na kindagarten bin bi mi las de bak.

I bin apin, frɔm di tɛm we a bin ol 4 ia, se mi ɔnkul go se: - Concettina, go na Novara ɛn tek mi sɔm carmieri (tranquilizers) fɔ di ed we de at. a bin de ron along di mule track lek feret, pas na di Greco distrikt, sohmtem a bin de stop na di fountain fɔ quench mi tohst, ɛn a bin rich na di "du Surcittu" famasi. In, di fama, bin sɔprayz ɛn tel in padi dɛn se insay shɔt tɛm a de go ɛn kam bak na Novara lek laytin. We a bin ol fayv ia, mi fambul dɛn we bin de fa fawe bin kɛr mi go na Basilona. Na de a si ɛn lisiin wit big sɔprayz fɔ di fɔs tɛm... di redio! Wi bin go bak na wan shɔp fɔ bay wan klos we gɛt pia

kələ. Di səl ɛstət bin pɔpɔs: - Bay di hat ɛn di wayt skɔf bak. Na di ɛnd dɛn bin biliv ɛn di shɔp ɛstət gi tu fri skrap dɛn we gɛt shayn blu ɛn layt blu satin. Di nɛks de wi kɛr di klos dɛn go to mi mama we mek di klos dɛn insay sɔm dez. Sɔnde a bin de fil lɛk di gyal pikin dɛn fɔ di makiz ɛn barɔn dɛn na Novara.

Insay di winta insay 1941, we di wɔ bin de, we mi papa bin dɔn dɔn in wok na Sadinia, i bin disayd wit in padi fɔ fɛn in jɛntri na wan siti we de na di nɔt ɛn fɔ liv bay we i bigin in ol wok bak as kɔblɛr. Na di filin bin de na di ays se mi mama want fɔ jɔyn mi papa ɛn mi bin distɔb wit dis, sote wan de a kray ɔnda in bed, pul in klos ɛn obshɔb di tu grens dɛn na rays, fiuja nipples wit skab bikɔs mi anti nɔ ɛva was mi. Dɛn bin tek dɛn kɔmɔt nia mi wit fɛt-fɛt. A mɛmba se a bin si blɔd bikɔs a bin dɔn wund misɛf. A put bak pan di kanvas shit we dɛn bin nid de ɛn nɛt, dɔn a put di dres, ɛn nɔbɔdi nɔ notis.

Bifo di mama go, tray fɔ kɔmɔt na di granpa in os in ɔda, as di po man bin lɛf in wan. I bin tink bɔt fɔ put ilɛktrik layt dɛn, we da tɛm de na bin di rayt fɔ di masta dɛn. Bifo dis tɛm, dɛn bin de yuz "u lusu" wit ɔyl. Dis bin distɔb ɔnkul Misɛl: afta sɔm dez i kɔl di ilɛktrishian in turn ɛn mek i instɔl di layt bak na in os, so we a go na di vilej misɛf bin ɛnjoy smɔl layt na di stip wud stej dɛn. We a bin gɛt fɔ go na di tɔylɛt (wan latrea), we na bin simpul ol we bin de na grɔn biɛn in lɛbɔtri, dɛn bin de ɔltɛm kɔfin dɛn we dɛn kin gɛda nia am, we mi ɔnkul kin bil fɔ rɛdi if dɛn aks fɔ am.

Na Mach 1st 1942 mɔnin, we a wɛr blu satin wit layt blu sliv, togɛda wit mi ɔnkul ɛn granpa Tore, a bin go wit mi mama ɛn in smɔl sista dɛn na di post ɔfis na Piazza di San Sebastiano, dat na, yes, to di bɔs, we go kɛr dɛn go na di Vigliatore relwe steshɔn. In 4 ia ol sista Rosa nɔ bin want fɔ go ɔp ɛn in ɔnkul, fɔ kɔnvins am, tɛl am se: - if yu nɔ go ɔp yu go sik - (a go fart yu tu tɛm).

Mi, di big wan, we mi anti bin afɛkt, nɔ bin kɔmɔt de ɛn a bin kɔntinyu fɔ de na Novara. A nɔ bin ebul fɔ stɔp fɔ kray. A bin de fɛn kɔrej na mi granpa in

an. Insef bin læf in wan en fo da de de a bin de wit am fo kip am wit am. Afta lek twenti dez so di fos leta we di mama bin rayt bin kam we de tel bot di sakrifays we di trip bin get. Papa bin don fen am wan fayn apartment we get wata na di os en gas stov, we na nyu tin fo am. We i kontinyu fo tok bot di stori, di de afta i rich i kol wan posin we de mek ia na di os fo mek i kot in ia we fashon. Na di vilej klos to ol di uman den bin de wer den long ia wit tupe. Fo tok smol, mi mama bin gladi en satisfay fo di fos tem na in layf. We di stori don, i bin rikomend mi to in anti. Fo tru, i no bin imajin aw a bin de sofa na Kastranja.

Di de afta wi go, Anti Antonia ker mi go bak na di kontri en tel in man fo bay mi di fos gred buk fo tich mi aw fo rayt so dat a go go na di sekon gred insay Oktoba instead fo di fos gred. Po mi: A no bin ebul fo ple igen, bot a bin get fo spen mi tem fo rayt okshon en nomba. Evride di ticha bin de pas na Kastranja we i de kam bak from San Basilio usay i bin de tich. In nem na bin Maria, na bin wan kapten in gyal pikin we in anti bin sabi. I bin gi am wan glas wata. Meanwhile a sho am di notbuk en i gi mi wan caress. I pul wan red pensil na in bag en rayt "well done". Na big big gladi at, na big big gladi at fo si se den de prez mi, we rili wondaful fo mi. A bin de fil bad mo en mo evride, a bin de beg den fo ker mi go to mi papa in onkul en granpa, bot mi anti se i no nid fo du dat.

I bin de fred se a go tel den aw den de trit mi en aw den de gi mi tin fo it. Infakt, di it no bin inof fo wan smol titi we get fo gro en develop: na monin den kin gi mi wan pis bred we at wit chiz, na midulde wan salad we get tomato en tu oliv. Na ivintem, we in man bin de de, Anti Antonia bin kuk som pasta wit wan sos we den mek we den mek wit raw ancynt. En if a no it am a risk fo geht plenti bit. Fo mek i get difren difren tin den, som ivintem den i kin kuk pasta en bins o wan kayn polenta we saf en saf. Na Krismas, Nyu Ia, Kanival en Ista nomo den kin kil kok o robish. Insai Januari dem kil wan pig we dem geht spaysi salami en lard from, bot dem geht fo konsum dem drop by drop odasay dem no go inof fo di ohl ia. Evride na Sonde mi onkul kin

bay som doti tripe we, ivin naw, jos tink bot am kin mek a veks, o som intestinal den we den kin rol pan wan pasli branch, di skolop, we den kin fresh afta dat. Den ol na bin chip it bikos, akodin to den, wi no fo west lek wi granpa en granma en den ripit to mi: - Yu si, den kin oltem get pan we ful-op wit sosish en stokfish, den kin it en drink. Wi fo de fa from den pipul den de - den se -. Mi onkul den bin de fred se oda fambul den go mek a biliv tranga wan fo joy n mi mama en mi papa na di kontinent. Den bin de tray tranga wan fo mek a et den dat sontende, we a mit den, a kin put mi an oba mi yay so dat a no go si den.

Septemba bin don rich en a bin get fo tek di entre egzam fo sekon klas. mi onkul den ker mi go na di vilej, den konsul di janita fo kip in yay pan mi, di ticha we a go get na sekon gred en di ticha na di egzam bod. Den ol bin kam wit eg as gift fo mek a get promoshon. A no bin eva get kontakt wit den pipul den de, di klasrum bin get som wud desk den we get tu sidom ples den we get inkwel. Wit mi na oda gyal pikin dem de tek remedial exams. Den mek a solv problem den we get fo du wit ad en pul na di blakbod. Di inkwel en di blakbod ol tu na bin nyu tin to mi. A bin de shek lek lif wit fred en shem, a no bin no aw fo solv di opreshon den, bikos Anti Antonia bin jos tich mi fo rayt di nomba den from wan to ten. Don den aks mi fo rayt wan sentens, tink smol na di notbuk, bot a no bin no usay fo begin. Wans den mes den de don, di posin we de kia fo di os bin ker mi go na os. Di anti aks am aw di test go en di janita ansa se i no go fayn, bot di las joyment na di ticha den get.

I soprayz fo no se di rizolt bin fayn en den bin admit mi na di sekon klas: a bin redi fo go skul, bot di problem bot di apron bin kam. Onkul Misel bin don go na di shop di de bifo en bay wan blak klos we lek. Anti Antonia mek mi unifom insay wan de. Den bin nid mo moni fo bay di folda. mi onkul den bin get moni bot den bin de obses wit sev so in, di miser, du in best en mek mi wan plai wud folda wit winda klip. Dem no bin ivin bai mi pen. Mi onkul bil wan wit wan tint wud we get nib we den tay na di end. Den no bin ebul fo chenj di tu notbuk den en di pensil en den bin get fo bay den. Na Oktoba 1,

1942, mi anti bin go wit mi fə go skul. Fəs i go na di podestà fə aks fə bən satifiket we di skul bin nid bikəs a nɔ bin de na klas. Di ticha bin ful-ɔp wit gud at ɛn i bin wɛlkəm mi fayn fayn wan, bɔt a bin de fred am, sɔntɛm na bikəs insted ɔf in rayt an i bin gɛt rɔba prostɛsis bikəs ɔf wan aksidɛnt we bin apin we i bin smɔl na in papa in pasta faktri. Dɛn bin gi mi ples fə sidəm na di fəs row dɛn. Mi nyu kɔmpin dɛn, we nɔ bin dɔn si mi di ia bifo, we bin intrivyu wit mi prezɛns, bin de muf bitwin dɛnsɛf: - Wetin mek dis de mek sicca-sicca? - (Udat na dis skinny smɔl titi?). A bin rili fred ɛn shem, a nɔ bin ebul fə opin mi mɔt ɛn a nɔ bin ivin ansa di kwɛstyɔn dɛn we di ticha bin de aks mi wit lɔv.

a bin bi wail pikin ɛn a nɔ bin geht di kohrekt foh aks foh go na do foh pis, ɛn wan taim a bin pis mi sef. So we a rich na os mi anti bit mi bikos i geht fo was mi dres we no go dray in taim fo di neks de eniwe. Di de dɛn bin de pas ɛn di sem tin bin de apin bak ɛvri tɛm. Di ticha we bin kam fə no bɔt am midul de, bin sɛn mi na di tɔylɛt, bɔt sɔntɛnde i kin fɔgɛt ɛn a kin tek am bak pan misɛf. Mi klasmet dɛn nɔ bin de pe atɛnshɔn to mi ɛn avɔyd mi lɛk se di sik dɔn sɔfa mi ɛn dɛn nɔ bin ivin tray fə mek padi wit mi.

Dɛn bin sabi dɛnsɛf bikəs dɛn bin de mit na di vilej, pan ɔl we a bin gɛt fə waka fə lɛk wan awa so fə go na di os we de na di kɔntri ɛn dat mek a nɔ bin gɛt chans fə bi padi wit dɛn. Di ɔnkul dɛn kin jɔs kam na tɔŋ Sɔnde fə mit padi dɛn ɛn spɛn sɔm gladi awa wit dɛn bifo wan bɔtul wayn. Bɔt bɔku tɛm di anti bin de na os fə gɛt wok ɔda fə in man. We a bin ol siks ia, a bin de waka na di long rod we dɛn kin yuz fə go ɔp di mawnten wit miul. Af-af a stɔp fə pik wan bɔnch vayɛl we dɛn dɔn rawnd wit lif fə gi di ticha.

A bin rich na skul wit taya. Afta midde a go bak na di kɔntri wit di sikada dɛn we de mek pɔsin yɛri ɛn wan san we de bɔn, ɛn a nɔ ɛva mit ɛni sol we de alayv.

A lɔk misɛf na da hovel de ɛn a bin de mi wan fə fantasiz wit misɛf insay da less dan serene atmosphere de wit mi anti we bin de kam strikt mɔ ɛn mɔ to

mi. Di ɔnkul, we i dɔn wok, i kin stɔp nia di tavern ɛn go bak na os let na nɛt, ɛn i kin drɔnk ɔltɛm. Sɔntɛnde, we i kin drink te i chak pas aw i kin chak, i kin lɔs ɛn nɔ kin go bak na os. In anti ɛn sɔm neba dɛn bin go luk fɔ am midul nɛt nia di strim wit di layt we di lantan dɛn gɛt. We dɛn si am fɔdɔm na grɔn dɛn kɔnvins am fɔ go na os.

Dis tɛm ya, a nɔ bin ebul fɔ du ɛni gud tin na skul. We di fɔs kwata dɔn di ticha bin sheb di ripɔt kad dɛn, dɔn wit di fasist insignia ɛn i sɔri fɔ no se wit ɔl di sɔbjɛkt dɛn we nɔ bin du fɔ am: mi ripɔt kad na bin di wan we po pas ɔl na di klas. fo enkorej mi anti a tel am se di oda ripɔt kad dem lek mi tu ɛn mi anti klos tek di bet. So de afta de a bin gɛt maynd fɔ misɛf ɛn na klas a bin de tray fɔ mek padi wit sɔm klasmet dɛn. A bin want fɔ go nia dɛn, bɔt dɛn bin de mek a nɔ de tɔk to dɛn, sɔntɛm na bikɔs na dɛn yay, a na po kɔntri gyal.

Chapta tri - Gem dɛn na di san

Insay di ia dɛn we yu bin de spɛn yu wan na Kastrangia, tɛm nɔ bin de pas bikɔs di wangren tin we yu bin ebul fɔ du na fɔ lisin to di bɔd dɛn we de swɛt ɔl di de ɛn insay di sɔmma di swɛlin we di sik dɛn de mek we de mek yu yɛri, we di sirocco bin de krep insay frɔm di si. along di zigzag rod na di strim ɛn mek faya bɔn di vali. Di animal dɛn we bin de na di kɔntri na bin mi padi dɛn. So a bin de spɛn mi tɛm fɔ fantasiz. A bil wan wɔl fɔ mi yon we a bigin frɔm di figa dɛn we bin de apia to mi agens di bakgrɔn na di skay ɔ bitwin di branch dɛn na di tik dɛn: wayl animal dɛn we de tɔk, nayt dɛn we a bin layn na di edj fɔ di Headsaver Rock ɛn afta dat wit mi majik pawa dɛn a mek dɛn fɔdɔm, a bin de wach dɛn we dɛn de pwɛl bikɔs ɔf fred. Dɔn a chenj di Rɔk to dragon we bin kɔmɔt nia di mawnten wantɛm wantɛm ɛn we i flay ay, i bin mek pipul dɛn fred ɔlsay na di kɔntri. A chenj di klawd, we bi bot dɛn we de flay ɛn a travul na di skay de tink fɔ go pas di si we de fa, usay mi mama ɛn mi sista dɛn bin de wet fɔ mi. Krab dɛn we bin de kɔmɔt na di wata na di strim ɛn swel te dɛn chenj to big big animal dɛn we ivin pul di plant dɛn kɔmɔt na dɛn rut as dɛn de go bifo na di strim.

Sɔntɛnde, a kin mɛmba mi anti Antonia in fes we nɔ kin fayn. I nɔ bin lɛk mi, i nɔ bin lɛk mi ɛn a et am: mi mama bin dɔn trɔs mi to in sista bɔt i bin dɔn prɔmis mi bak se wan de i go kam tek mi: dis na di rizin we mek a kin

klaym tik boku tem, skana di orayzin, a op fo si am kam pan wan wayt os in bak wit mi papa. Insay di smol smol ton den we bin de nia de we nem San Basilio en Vallancazza, di man den ol bin don komot de. Na uman, pikin en som ol pipul den nomo bin lef. Den na bin vilej den we no get natin en layf no bin rili toch den. Taym bin don stop en pipul den bin biliv se oltin go chenj, se wan de, wans di wo don, sivilizayshon go mek in win entre insay da grup de we get os den we skata, we don day en we de shek shek. A bin fo don lek fo get padi den, fo no se noto mi wangren de en den don lef mi, fo mek den ebul fo protekt mi, fo no se a kin ronawe go na dis o da posin in os. A no bin ivin get rayt fo se a no get famili, se mi mama en papa de fa fawe na di oda shore na di si, pas da blu de we no get end, we bitwin mi en den tan lek ay ay mawnten we posin no go ebul fo pas. Bifo dat, den bin fos mi fo de wit mi anti we bin de trit mi bad. We a tink bot am en si am apia, i bin mek a veks wit da voys de we bin de mek a veks en we bin de mek a veks. Wan voys we den mek fo ala, fo ala, fo provok en fo trit pipul den bad.

Ivin di animal den bin de fred in voys. Na wit in man nomo i bin mek in kres don en di voys we i bin de tok bin chenj kpatakpata, en i bin chenj to di we aw ship de kray. Mi anti bin tink se smol titi no ebul fo ondastand wetin de apin rawnd am. Noto jos a bin ondastand oltin, bot, pan ol dat, a no bin de set mot o a no bin de du natin. Na bin fet we den bin de fet oltem. Wan stretch we no get end en we de taya. Evride a kin tink bot di tumara bambay: i bin ol en i no bin ebul fo du natin, a bin yon en strong, bot pan ol we a no bin fo don trit am bad, i no bin de pan mi nature.

Sontende a kin kam nia di riva usay a kin fen pipul den we de go was klos, fo du di was, dat min se den kin was di sheet en blanket, fos den kin sok oltin na di ashis. O we, afta di tem we den don kot di ship, den kin kam fo was di ship in wul en dreym am na di san fo mek i wayt en yuz am fo stop di matres den na di bed den. A go geda di fleks den we lef bitwin di ston den na di sho en dres mi rag dol wit den. We a no no wetin fo du, a begin fo es di ston den na di bank na di strim fo luk fo di kresi, a skilful wan huk den wit mi finga den

ɔp mi ed, fɔ mek dɛn klos nɔ pinch mi finga dɛn. A kin kɛr dɛn go na os ɛn na ivintɛm we mi anti layt di faya a kin ros dɛn ɛn it dɛn: fɔ mi na bin spɛshal dina. Sɔntɛnde, instead fɔ krab, jɔs afta dɛn es di ston, smɔl smɔl frog dɛn we bin de fred bad bad wan kin shot ɔp wit wan vertikal jomp, ɛn dis kin mek a jomp wit fred. A bin tink se na dɛn na mi plemet dɛn ɛn sɔntɛnde a kin ivin rigrɛt se a bin gɛt fɔ go fa, ɛn lɛf dɛn wan na dak ɔl nɛt. We a bin gɛt fɔ go bak na os ivintɛm a kɔl ɔnkul Misɛl lawd wan, ɛn tek advantej pan di ɛko we dɛn bin de mek na di vali. Sɔntɛnde insay di sɔmma we di Skadino famili bin de we bin de na wan os we de fa fawe ɔp di vali, a kin go fɛn dɛn. A bin de ple wit Mimma we na bin di yɔŋ wan pan di brɔda dɛn.

Goofy bin de bil chia ɛn tebul fɔ di dɔl dɛn. I bin rili fayn fɔ spɛn sɔm awa na kɔmpin. Na mɔnin dɛn kɔl mi we dɛn go na di ɔda say na di riva fɔ go tek milk. Dɛn bin gɛt di bɔkit fɔ ful-ɔp, "Concettina" bin kɔntinyu fɔ si am milk am. Di pɔsin we gɛt di kaw dɛn, we nem Micca a Cappellea, bin sɔri fɔ mi ɛn gi mi af glas. Na mi anti in os wi kin si milk tu tɛm insay di ia: we i kin mek biskit ɛn na Ista we i kin pripia dɔv wit di kɔlɔ ring eg. We di milk bɔl a kin skim ɛvri las bit pan am. Insay di rum na di kɔntri os, di ɔnkul in bed bin de, if dɛn kin kɔl am bed, wit di bod dɛn we dɛn put pan tu ayɛn trest wit straw matres, bikɔs dɛn bin dɔn lɛf di ɔs ia wan na Novara. A bin gɛt fɔ slip pan wan matres we dɛn mek wit straw ɛn na wan ol soja blankit nɔmɔ bin de pan am, we gris ɛn we dɔn rɔtin. A bin go slip wit wan kanvas shit we a bin de wɛr ivin di de we a nɔ gɛt panti. I nɔ pɔsibul fɔ tɔk bɔt di kol we a bin de sofa ɛvri nɛt. We ren de kam, dɛn bin gɛt fɔ put kɔntena dɛn fɔ gɛda di wata we de go insay di ruf. If a nid fɔ pis na nɛt, a fɔ kɔmɔt na di os ɛn du am nia di stɛp. If a nɔ bin no, wetin mek a de drim, ɛn a de du am na di straw matres, na mɔnin a go tek bɔku bit dɛn bak. Anti Antonia sɛf bin go slip we i wɛr di sem shit we i bin de yuz insay di de, ɛn ɔnkul Misɛl bin kɔl lɛk aw in mama bin dɔn du.

Di slip seremoni bin apin akɔdin to di ritual we dɛn kin du ɔltɛm: fɔs a go slip, dɔn na di anti in tɔn, dɔn di ɔnkul pul in trayz ɛn strɛp kanvas ɔndawe.

Wit di rather loose shirt we i bin de wear fo de i go to di bed and of di oil lamp we dem put fo tebul agenst di wol. Mi, we bin de du bad, bin de mek lek se a no de luk en luk eni we: we i ben fo ot di faya a si in silhouette projekt na di wol, lek Chaynish shado, wit di ding-don we de dangle. – Oh, aw i fayn! – i se, bikos ol di wayn we i bin don drink bin mek i wam so. Neks to den bed, tu kap den bin de, dat na tu big ken basket usay den kin kip di fig den we don dray. Den bin koba den wit doti en gris rag en pan di las wan den bin get di onkul in klin ondawea. na wan bohks nia mi bed dem kip bred en wan skaf we dem rap rawnd mi ed we a go skul na winta, mi andawea en mi anti in yon. A bin jos de yuz den na Sonde we wi kin go mis na Novara. Mi onkul den bin se wi no fo wer den na kontri bikos wi go wer den we no get yus.

Insay Januari den kil di pig. Den pripia som sosish den en sol di lard. Den bin de kip di fut den we den don boy insay wan terakota pot we den put insay lard. Den bin de it den insay May wit fresh brayt bins bikos tradishonal wan den no bin ebul fo it den bifo. Wan tem, na bin Epril, a aks mi anti bot am bikos a bin rili angri en a no bin no wetin fo it wit bred. Mi anti begin fo ala se a don kray. Wan de we a bin de kam bak from skul, a mit Ofelia wit in sista nia di miul trak. Den bin don los den mama en den bin don kam bak wit den papa from Frans.

Den bin paler pas mi fa fawe, a sori fo den en tel den se: kam insay usay a de, na dis tem mi anti de komot de tek wata, na di ovin pot de wit it, tek am, fid unasef bot no'. t se enitin den to enibodi.- Den tel mi tenki en, bikos angri bin drab den, den fala mi advays witout hesitation. Insay May, we di onkul den don kuk di brayt bins, den go tek di pig in fut en insted den fen di pot nomo wit di lard: natin no de fo tink se na mi, fo buku dez den bin de veks pan mi fo mek a pe. Da tem de a bin rili prawd bikos na di fos tem we a bin get di fayn fayn tin we a bin don win wan big fet agens den gridi. Bikos den no bin get klin, di flay den bin de rul olsay na di os en den no bin de ambog den. Den kin swet mi nek na net en mi anti kin gris mi wit oliv oyl evri ivintem

fə mek di flay dən nɔ sok mi blɔd. Na mɔnin mi nek bin tan lek se dən dɔn pent am. Lek mi anti, misef bin get lays, bikɔs a nɔ bin dɔn yus fə was mi ed. Bɔt mi anti bin de kɔl mi ia en gris am wit wata en shuga fə mek i kɔntinyu fə stayl.

Bɔt mi klasmet dən bin de klin ɔltəm. Ivin di wan we po pas ɔl nɔ bin dɔti lek mi. Di ticha bin kɔntribyut bak to di wok fə marginalization bay we i push mi away from ɔlman to di las desk. Mi bɔdi bin dɔti pasmak. Dən bin de was mi na di riva wan tɛm insay di ia, di tɛm we dən kin get di Fɛragɔsto festival, we na di festival we impɔtant pas ɔl na di tɔŋ. Wan tɛm we a bin de tink bɔt mi mama, we a bin ol lek sevin ia so, a bin fɔdɔm insay di ashis we bin de bɔl na di brazi. a bin bon mi rait an en mi anti no bin tek mi go dokta, boht i bin de trit mi wit herb evride. a bin geht tu bohbul we fiba tu pijin eg, a bin de ala pan pen ba i no ebul muv. A bin luk lek se mays de gnaw mi.

A bin mirekul fə wɛl afta tu-tri mɔnt en a stil get di sayn dən fə am. We a bin de na skul, we a bin de na di bolkɔn wan Sɔnde, wan smɔl titi we bin de kam dɔŋ bin aks mi if a want fə go wit am na Mis Vincenzina in kateshizm lesin. a no bin sabi wetin i bi bikɔhs mi anti bin de tek mi na mis onli pan di most impohtant ohlide, a no bin andastan wetin di minin fo go chɔch. Wan prist we nem Fada Buemi bin de nia wi os, bɔt a nɔ bin mit am tumɔs en a nɔ bin want fə luk am. Mi anti ripit to mi ad nauseam: "If yu tok to am, dat prist go kot yu tong." Bɔt a aks en a nɔ bin de ekspɛkt fə get rayt fə tek kateshizm lesin. Wantɛm wantɛm, a bin fil fri fə de na da say de. Di yɔŋ uman gi mi wan smɔl buk en wan nyuspepa. A bin rili gladi we a yeri bɔt Jizɔs. Wan de i tɛl mi se i go rɛdi mi fə mi Fɔs Kɔmyunion. a bin tok boht am na os en dem tehl mi se a stil tu yong. A ansa, lay, se ɔl di gyal pikin dən na di grup fə dɔn du am. In rialiti dən bin dɔn kɔnfyus dən ɔlrɛdi, bɔt mi en di yɔŋ uman bin kɔntinyu fə gri en sɛt di de wit di prist na San Nikola: di de fə Kɔpas Kristi.

Di prɔblɛm bɔt di wayt klos bin kam, bɔt sɔmbɔdi bin tɛl di anti se di nɔs dən de rɛnt am. Di de we a bin de wet fə long tɛm bin kam: na mɔnin i bin de

go wit mi fo go fast na choch. I bin tink se di oda gyal pikin den bin de de bikos i no eva tek di fos tin fo kontakt di kateshizm uman. We i kam fo no se na mi wangren de, i provok mi se: "Layman, rud." Mi ticha bin de na mis bak da monin de wit oda pipul den. Som uman den we bin de de bin mek i kol. Di prist kam en ol mi an en ker mi go na di sakristi fo mek a konfeshon. I bin tel mi fayn fayn wod den we a no eva yeri bifo. A fil lek se a de flay go na evin en a se to misef se: "I no tru se prist den kin kot ton, difren from dat den sabi aw fo ondastand di sofa we smol titi de sofa." If a bin ebul a fo don og am en kis am wit gladi at.

I mek a se fayv Hail Marys as penance en a go bak na mi sidom ples. Di anti aks mi wantem wantem wetin a don tel di prist fo don de de so long, en a se: - Di yonj uman tich mi se konfeshon na sikrit -. - Yes, bot yu get fo tel mi di fes taim - insist di harpy. No we no de. Mis, Komunion bin de en we a de komot den fos mi fo kis mi onkul in an en se: "Duya bles mi". A bigin wit mi granpa, oltem na di sem wod, don a go rawnd ol di fambul den. Anti Gaetana bin gi mi wan smol buk. A bin angri, bot nobodi no bin gi mi tin fo it. Boku tem, wans di serimoni don, na kostom fo go na di ba fo go tek granita wit biskit, bot den bin de win di mania fo sev: na midde wi kin it wan plet pasta en na aftanun wi kin go to di posin we tek di foto bikos di fambul dem se dem send wan foto fo mama.

A bin dɔn dɔn di sɛkɔn klas ɛn a bin pas wit mak we rili smɔl. Da ia de wi bin gɛt fɔ de na di kɔntri ɔl di sɔmma. A bin obj: - At least na Sande a geht foh go na mis en visit mi granpa we de in wan -. I bin rili gud, i bin de sɔfa wit asma. Di gyal pikin nɔ bin tek tɛm wit am, sɔm pat pan am bikɔs i nɔ bin tek tɛm, sɔm pan am na bikɔs in man bin de kɔndishɔn am, we bin de vɛks ɔltɛm wit di neba dɛn, fambul dɛn ɛn in fada-in-law.

a tek di londri fo was en tek am to mi anti sikrit wan from Michelillo odasaid trobul go de. I nɔ bin ivin fil se i lɛk in papa: wan de wan pan in af-sista dɛn kam na Kastranja fɔ tɛl dɛn se i dɔn day. I tɛl am se: "If yu nɔ kɔmɔt de, a go kik yu na yu ɔn."

We pati bin de na di vilej, dɛn bin de gi di mɛmba dɛn na di myuzik band di "pezzo duro", wan ayskrim we dɛn kɔl so bikɔs ɔf in patikyula kɔnsistɛns. ɔnkul Misɛl, i nɔ bin ɛva klia if na bikɔs i nɔ lɛk am ɔ bikɔs dɛn drɛb am to wan ɔnusual gesture of generosity, we i si mi pas i kɔl mi: "Concettina, kam tek di ayskrim". ɛn so a tek di chans fɔ ɛnjoy, pan dɛn rare occasions de, sɔntin we gud.

Sɔm tɛm bifo dis tɛm, Dɔktɔ Kɔsɛntino we kɔmɔt na Baseno bin mɛmba mi bɔt wan ditil we bin dɔn lɔs na mi mɛmori. We di band bin de ple na di strit dɛn na di tɔŋ, di pikin dɛn bin de tray fɔ jɔyn di parede. Bɔt fɔ mek dɛn jɔstify dɛn prezɛns i bin nid fɔ "no" wan mɛmba. Fɔ pruv dat, i bin put in an insay in jakit pɔkit. Dis we ya a bin de fala mi ɔnkul Misɛl, ɛn Gianni Cosentino, we na wan ɛlimentri skul ticha in pikin ɛn we nɔ gɛt papa, bin kip in an na di gang lida in poket.

We di wɔ bin de, sɔm bɔm dɛn bigin fɔ fɔdɔm na Novara. ɔlman rɔnawe ɛn sɔm pipul dɛn we wi sabi bin rɔnawe go na Kastranja wit wi. Fo mi na pati bikos a fit bi in kompini. ɛvrɛde, yu kin yɛri di wisɛl we dɛn kin blo wit

shrapnel. Di bad bad nyus bin kam bak se di pōsin we gēt di paste shōp na Olandō in pikin, bōm bin kōt am. Di mama we bin de na Domodossola, we bin gēt bēlē fō di nōmba 4 tēm, bin lēf in wan wit Rosa en Antonietta. Dēn bin dōn kōl mi papa bak na Sisili fō bi Bersagliere. Afta sōm mōnt we i kōmōt de i kam fō no se in mama dōn bōn wan smōl titi we dēn kōl Ēma en i gēt di chans fō go bak na os bikōs dēn bin de op se dēn nō go pe am wit 4 pikin dēn.

I sōri fō no se we i rich na Domodossola i fēn wan bita sōprayz: Ēma bin dōn lēf fō liv afta 12 dez. Tu dez afta dat, i bin gēt fō go bak na di frōnt. Afta sōm mōnt - na di tēm we nō bin shō en nō bin stebul afta 8 Sēptēmba - i bin ebul fō rōnawe pan soja wok en go bak na Novara fō wet fō di wō fō dōn fō jōyn in mama. I opin wan smōl shōp fō mek sus. Ēvrīde a bin de go fō si am. A bin shem bōt a bin gēt sēns fō mi ej, en a bin gēt di intuition se papa go slip wit uman we mared bōt wit soja man. Wan de a bin go insay di bōks ofis na di strit we de op di mawnten na Piazza Bertolami. Di pōsin we kōmōt na di nēks shōp bin de tōk wit papa. A bin de paun wit mi indeks en midul finga dēn we de pōynt fō gog mi papa in yay we bin de ful mi mama. Di neba manej fō hol mi bak, wen mi papa se wit smayl “Mind your own business”. Insay '44 dēn bōn wan bōbō we gēt dak ia, we gēt kōl ia lēk am...

Insay Badiavecchia in papa in granpa bin sik wit bēlē kansa. A bin gēt permishōn frōm mi anti fō go si am. Bōku tēm, a bin de kam dōn frōm Kastrangia en waka na di say we dēn de nia di riva. A mēmba am na bed, pis. Grōnmama bin stil bizi wit di shōp en i nō bin ebul fō spēn bōku tēm fō du am. I put oliv branch na in an fō drēb di flay dēn, bōt i bin wōs en i nō bin gēt di trēnk igen en a drēb dēn kōmōt nia am. Na Novēmba 2, 1944 we i ol 66 ia, i flay go na Ēvin. Papa bin stil de na Sisili. In onkul dēn bak bin atēnd di bērin.

Enitēm, a kin gēt sōm lēta dēn frōm mi mama. Insai '45 papa bin go bak na Domodossola en in '46 dem born mi broda Giuseppe.

Chapta 4 - ɔyl, kɔba ɛn di wikɛd yay

Wɔ bin de apin ɔlsay na di wɔl, i nɔ bin izi fɔ tɔk to pipul dɛn, ɛn wi nɔ bin de yɛri frɔm Mama igen. Laki se dɛn bin dɔn kɔl mi papa bak na Sisili na di Bersaglieri Kɔp ɛn we i gɛt sɔm dez fɔ fridɔm i kam fɔ kam fɛn mi. Bikɔs ɔf di wɔ, bɔku pipul dɛn bin de na di kɔntri. Di pipul dɛn we bin dɔn kɔmɔt na dɛn os bin de de fɔ fayvtin dez, bɔt afta dat, di tɔŋ bin de pan denja fɔ bɔm ɛn dɛn bin lɛk fɔ de na di kɔntri ɔlsay na di ia.

ɛnitɛm, a kin rɔnawe wit dɛn pipul dɛn de. Wan famili bin de we gɛt 4 pikin dɛn we bin de fil fayn ɔltɛm pan ɔl we dɛn nɔ bin gɛt tin fɔ it. A si di gridi we mi ɔnkul dɛn bin gɛt bɔku bɔku dray fig dɛn ɛn dɛn nɔ bin de gi dɛn to ɛnibɔdi: a tek wan fayn anful ɛn kam wit dɛn sikrit wan to dɛn. A bin kip sɔm pan di bins dɛn we dɛn bin gi mi fɔ it brɛf fɔ dɛn. Ivin had bred: wan slais we mi anti put na mi poket bifo a go skul a sheb wit dem pikin dem ɛn in exchange dem gi mi sohm pepa fo rait pan, dem mek a ple na di swing ɛn wan pan dem bil toys, chia ɛn bed fɔ dɔl dɛn we i bin gi mi ɛn in smɔl sista, ɛn in big sista bin de mek rag dɔl fɔ wi.

Sɔntɛnde, i kin apin se a kin go dɔŋ na di riva, usay di uman dɛn we kɔmɔt na di eria we de rawnd kin go was dɛn klos wit ashis, ɛn a kin tinap de de luk wit wɔnda di faya we dɛn layt fɔ wam di wata insay kɔntena we dɛn ɔl ɔp wit tu big ston dɛn. A nɔ ɛva si mi anti de du dɛn ɔpreshɔn ya. I bin lɛf smɔl

fɔ lɛ i nɔ wɔs ɔ i bin de go na di riva we nɔbɔdi nɔ de so dat i nɔ go sho in klos we gris ɛn we rili dɔti.

Ɔda tɛm dɛn a kin wach di uman dɛn we kin spre di linin we dɛn kin wev na os pan di ston dɛn fɔ tu ɔ tri dez. Dɛn wet am ɛn dreɣ am ɔnda di san we de bɔn te i tɔn wayt. Mi anti kin kɔl mi ɔltɛm na os bɔt a kin mek lɛk se a nɔ yɛri. Insay di wɔ, in gyal pikin sɛf bin dɔn kam bak frɔm Turin wit wan smɔl titi. Bikɔs dɛn bin rɛspɛkt Salvatɔ, we na in stɛp pikin, dɛn bin trit am lɛk kwin. Insay da tɛm de dɛn bin de na di vilej ɛn fɔ di ɔkayshɔn di anti bin pul di sop we gɛt sɛnt, linin tawɛl, dish droya, tebul klos ɛn napkin fɔ mek pipul dɛn gɛt gud impreshɔn. Bifo dat, dɛn bin de trit mi lɛk savant, dɛn bin de sɛn mi fɔ go rɔn wok ɛn go tek wata na di watawɛl, bikɔs fɔ sɛn gɔst na shemful tin.

Krismas kam ɛn, akɔdin to di nɔt kɔstɔm, na mɔnin dɛn gi di yawo wan fayn gift frɔm Bebi Jizɔs to in gyal pikin: wan fayn sɛt fɔ pɔt ɛn sosa fɔ wan dɔl. A bin gladi fɔ am, bɔt di sem tɛm a bin de vɛks bikɔs dɛn tin dɛn de nɔ ɛva apin to mi. A bin de wik mɔ ɛn mɔ. Greps bin de bɔt bad tin fɔ it: dɛn bin gɛt fɔ pres dɛn fɔ di wayn. Yu bin jɔs ebul fɔ it di wan we dɛn tif frɔm di neba dɛn. Dɛn bin de gɛda hazelnut bɔt fɔ sɛl am. A bin de it sɔm sikrit wan lɛk di swɛlin dɛn we de na di bush. mi ɔnkul dɛn bin jɔs bay milk na krismas ɛn Ista fɔ mek biskit ɛn a kin skim am wit wan ti sponj we i de bɔl. Mi anti nɔ bin de pripia fried eg fɔ mi. Bɔku tɛm a bin de op se i go frɛy am fɔ mi: - Lɛ wi put am so we wi gɛt sɔm ɛn di eg lay pas (na bin yɔŋ man we kɔmɔt na Mɛsina we bin de go rawnd di kɔntri de gɛda eg ɛn pas am as fresh) wi kin sel dem ɛn geht di moni -. I bin gɛda eg fɔ tu mɔnt ɛn afta dat i sɛl dɛn.

I go bi se di pipul dɛn na Mɛsina we bay di eg dɛn bin gɛt pikin na dɛn an. Dɛn bin gɛt fɔ sip di fig dɛn, na wan wan nɔmɔ dɛn bin ebul fɔ it, dɛn bin de lɛf di ɔda wan dɛn fɔ dray na di san fɔ sɛl ɔ kip fɔ di kol sizin. Insay Ɔktoba mɔnt, dɛn bin de mek fayn fayn chɛstnɛt dɛn na ivintɛm. If ɛni wan we dɛn dɔn pul bin lɛf, mi ɔnkul kin lɛf dɛn na di tebul na di smɔl rum (nɔto na di plet bɔt na di mat we di ɔyl we de droɣ na di lamp gris) ɛn na mɔnin, we i grap na fo fo go wok, i go wek mi ɛn gi mi di chestnut ɛn se to mi: "yu geht

brekfas". A bin obe en it den bikos a angri, bot den bin de te lek oyl en a no go ebul fo avoyd fo mek mi bele at. Di onkul brag rawnd: - A lek mi nius, a ivin pripia chestnet fo am we i stil let na net -. In rialiti mi onkul bin get et na in yay. Sontende, den kin yolo, faya red we i veks: ivin if den smol, den yay den de kin kam insay in fes. Den bin smol en dip lek smol ol den we et de komot insay den. Dis tem ya, disentri en wom den bin win. Evride, mi anti bin de gi mi wan ti sponj oyl. Dis de kip di wom dem fa, i muf fo konvins inself... don i bigin wit di "prichentu": - Mazzai un vermu gruossu quennu ia pagana, ua u mazzu chi sugnu ol Kristian. O na Monde yu yeri, o na Testament yu yeri, o na Wednesde yu yeri, o na Tosde yu yeri, o na Vinardi yu yeri, o na Sabutu yu yeri, matteia du jurnu of Easter u viermu sturdudu a tierra casca.-

(A bin kil wan fat wom we a bin de pegan en naw a de kil am as Kristian. Na Oli Monde, na Oli Testament, na Oli Wednesde, na Oli Tosde, na Gud Frayde, na Oli Satide, na di monin fo Ista de di wom we don stop fodom de fodom na gron).

A no no aw a bin sev.

Na ya wi opin wan braket.

Boku ia bin pas en mi bele bin de at. A bin go du ekstrem rayt wit mashin den we di sayz tan lek wan rum. Den gi mi som wayt pap fo si if eni olsa de. Bot i sori fo no se den no bin ebul fo si natin. Di raydiolojis se na gastritis en i gi mi som palliatives fo mek di pen no boku. A rich di say we a no ebul fo bele wan spunful wata. A bin ol lek fifti ia so. Paolo, we na Amando in padi we komot na Piacenza, bin tel mi fo ker mi go to wan speshal dokto. I bin kam bak to Dokto Mazzeo. Di gastroscopy instrument no bin ebul fo go insay pas di trot. Di dokto se: "A no no aw fo sev dis uman, den don lek di paylos." Ol di pipul den we bin de du di gastroscopy bin komot na di rum wit den yon fut. Mi pan wan strecha wit wan IV. Di dokto tel mi wan strong meresin fo tu mont. We a kam bak di inschrumment stil no pas. Wan oda meresin we strong pas dat fo tri mont.

Fayv mont afta di fɔs visit di inschrumɛnt bigin fɔ brok di paylɔs. "Mirɛkul!" na so Dɔktɔ Mazzeo bin tɔk. Wans dem pul di tiub i aks mi plenti kweshon fo andastan if na congenital o koz am. A bigin fɔ kray: "Maybe na di ɔyl we Zizi bin de gi mi ɛvrɪde fɔ di wom dɛm." Di dɔktɔ put in an dɛn na in ia: "ɔyl? ɛn yu stil de alayv!". We a kɔntinyu fɔ du di trɪtmɛnt, wan wan tɛm a bin de ripit di gastroscopy.

Tɛnki to Dɔkta Mazzeo we sev mi layf, naw sɔm ia afta dat a kin ɛnɔy it wit sɔm mɛrɛsin nɔmɔ we de mek a kɔntinyu fɔ it.

We sɔmbɔdi kɔl am frɔm di bolkɔn, in anti bin kip in ed de spin. Dɔn dɛn advays am fɔ tek wan smɔl glas we gɛt fɛrɔkwɪn wit ɛmti bɛɛ. I kɔnvɪns in man fɔ bay am ɛn na mɔnin i gi mi wan glas bak.

Dɔn bak, lay lay tin dɛn bak bin de rul na da os de. In ɔnkul bin de gɛt ed pen ɔltɛm bikɔs ɔf di wayn we i bin de drink, bɔt akɔdin to am di tin we mek i de at na sɔmbɔdi in wikɛd yay. Di wɛf bin gɛt fɔ ward am: i tek wan plet wit sɔm wata, tɔn sɔm sɔl ɛn wan drop ɔyl ɛn afta dat i bigin wit di prɪchɛntu fɔ di ed we de at: - Oglɪu biridittu, oglɪu santissimu, kam na dis os ɛn drɛb dis morocchɪu, oglɪu biriditto, kɔmɔt ɛn drɛb dis mammucca... (Blɛsin ɔyl, mɔs oli ɔyl, go insay dis os ɛn drɛb dis wikɛd yay, blɛsin ɔyl, gɛt trɛnk ɛn drɛb dis dɛbul...).

Dis spat we gɛt blɛsin ɔyl, as i de bɔku, de drɛb, akɔdin to wetin dɛn biliv, di wikɛd yay. Jɔs afta dat, dɛn sprinkul wata na di 4 kɔna dɛn na di rum ɛn in ed we bin de at bin dɔn.

Fɔ mek wund dɛn wɛl, dɛn bin de mɪks kɔba wit ɔyl, ɛn wan smɔl mit fɔ mek brot. Dɛn bin se da mɪksɔp de we bin de mek pipul dɛn fred, nɔ bin mek mistek! Na mɔnin dɛn gi mi wan glas wata we gɛt magnɛsia. Afta sɔm tɛm, ɔl a bin de shek shek, a bin gɛt fɔ go na do fɔ kol fɔ fri misɛf. We a wɛl dɛn sɛn mi to wan uman we de du majik trik: i mezhɔ mi frɔm ed to fut wit string ɛn

mi orizontal an den wit di sem. If wan pis bin de mis i bin de avert day fo da ia de.

Ivin if na den yon we di onkul den bin get fet pan God, pan di Sent den, pan di Madonna. Evri ia pan Septemba 8 den bin de waka go na Tindari, to di say we den de kip to di Blak Madonna we de lek foti kilomita from di ton. Olredi from we a ol fayv ia a bin get fo du da penans de.

Na di okashon fo di pilgrimages to di Sanctuary of Tindari, di de bifo di anti mek di cappini (slippers) wit rag. Onkul bin go ontin di rayt tem en brij wan o tu wayl robish den na os fo kuk. Fo mek di anti tink gud wan, i bin de pripia obanjin den bak we den don ful-op. I luk insay di miro en klin in fes wit klos. Da taim de di sing "Where is zaza, my beauty" bin de fo vogue en a geht di abit fo kol am "zizi".

Wi bin komot fo go na Tindari arawnd ilevin oklok na ivintem fo rich na do. A bin taya en taya bikos a bin frayd, a bin aks boku tem fo som fresh wata, bot den no bin de bay am na di stol den lek ol di oda pipul den we taya: den bin de na di kiyu fo di wan ol watawel we de nia di choch usay ot wata de komot we i no bin ep fo mek di wam wam ples kol. Fo tradishon, dem bai chikip, brod bins and cannellini bins, den dem go mis, pre di Madinuzza and wen dem de komot dem mit dia felo vilej pipul and mi papa fambul. Na midulde wi go it onda di oliv tik den we bin de rawnd wi. Na shem se a bin taya so, da de de infakt, it bin de olwes apetizing fud fo mek gud impreshon fo front of padi dem. Lanch inklud wan wayl robish we den kuk na di ovin, we di onkul bin de go oltem fo ontin tu-tri ivintem bifo, we den bin don stop objen en pepa, greps en biskit den we den mek na os. Fo go bak na os di padi den tek wan we fo transpot: di motoka o kat den we os den kin dro. A bin de wach, a don olredi resayn fo go bak wit fut. Na if onkul de nomo we a go ebul fo rayd os, odasay i bin de mek a fil pen.

Chapta fayv - Di ɔwl dɛn

We dɛn stil de tɔk bɔt rilijɔn, bikɔs mi ɔnkul na bin brɔda ɛn sista dɛn, dɛn bin gɛt di wok fɔ kɔnfɛs ɛn tɔk to dɛnsɛf pan Palm Sɔnde na di chɔch na San Jojio. Di seremoni tek ples faiv oklok na moning, di prist fos kɔnfes ol di man dem fo wan chapel, den go towards di kɔnfeshonal fo di uman dem.

We na in anti in tɔn, we bin wɛr big blak shawl, i briŋ di klos nia di gret fɔ kɔba insɛf as i ebul: i bin tan lɛk se i fɔ tek chamomile inhalashɔn. I kɔnfɛs ɛn afta dat: - Naw na yu tɔn - i tɛl mi. Pan ɔl we a bin want fɔ mek kɔnfeshɔn insay di ia, a nɔ bin ebul. Mi anti bin kɔl mi se: "Yu nɔ fɔ mek di Masta laf, wan tɛm insay di ia na inf, ɔdasay yu nɔ fit fɔ tek di ɔs bikɔs yu kin sin ivin wit yu yay."

Arawnd nawn oklok Oli Misa, kɔmyunion ɛn wantɛm wantɛm na os. As i kin bi, fɔ rizin dɛn we nɔ impɔtant, in ɔnkul begin fɔ swɛ ɛn i begin fɔ kɔf we i de fred. Tin dɛn we pɔsin nɔ ebul fɔ tɔk bɔt bin apin: if da de de fɔ sɔm rizin pɔsin nid fɔ du dat, dɛn nɔ go ebul fɔ spit, ɔdasay dɛn go trowe di Masta kɔmɔt na dɛn mɔt. If bay misfɔstans i apin, i go tek di lid fɔ di jɔg, spit insay am ɛn drink di wata bak wit wata ɛn shuga. Insay di Oli Wik, pipul dɛn bin de de na di tɔŋ ivin na nɛt fɔ atɛnd di ivintɛm sermon dɛn we di mɔnk bin de du. Na Tɔsde dɛn bin pripia di kolomb, wan biskit dɔti we gɛt difrɛn shep dɛn wit eg dɛn we dɛn dɔn bɔy tranga wan we dɛn dɔn bɔy wit wata ɛn anɛla, we na pɔyzin tin we de mek pɔsin kɔlɔ. Na Gud Fraide na mɔnin we wi de fast wi kin go na ɔl di chɔch dɛn we dɛn mek fayn wit wit sprot, dɔn wi swɛla tri lif

dɛn fɔ granpikin (mɛdisin ɔrb we gɛt bɔku swɛt) we kin mek wi gɛt wɛlbɔdi fɔ di wan ol ia.

Yu nɔ bin nid fɔ wok di de fɔ avɔyd fɔ mek di Jizɔs we dɛn Krɔs pan Krɔs, if yu siŋ di nidul go sting, if yu si se di risk de fɔ mek yu bɔdi wund, ɛn ɔda tin dɛn. Fɔ da de de, ɛnitin we a du, a nɔ bin ivin bit, if nɔto dat, Jizɔs go kray. Na ilevin oklɔk Satide, dɛn bin gɛt di Misa fɔ Pis ɛn Layf Bak. Ol di pikin dɛn kam wit dɔv dɛn fɔ go gɛt di prist in blɛsin ɛn afta dat dɛn it am. A nɔ ɛva ebul fɔ pul da satisfayshɔn de bikɔs a bin gɛt fɔ sev mi dɔv wit tu eg fɔ di skul trip we dɛn bin ɔganayz di Tɛstament afta Ista. A bin gɛt fɔ gi di ticha wan eg. Na Ista de dɛn bay mi wan smɔl ship we dɛn mek wit kiŋ pasta, di wan we smɔl pas ɔl so dat a nɔ go spɛn bɔku. Di ɔnkul bin so smɔl dat i bin de shayn in sus wit di sɔt we kɔmɔt na di pan we bin de fɔm pan di faya. If mi anti bin no se i de dɔn wan wok ɛn dɛn de pe fɔ am, i advays mi se: "Ask yu ɔnkul if na in briŋ di mɔni."

I bin lɛf smɔl fɔ lɛ mi ɛn in wɔship am lɛk tu smɔl slev dɛn te dɛn muf am ɛn gi am tɛn lire ɛn gi mi fayv lire. A nɔ bin ebul fɔ spɛn mi mɔni bikɔs i bin dɔn destin fɔ di pig bank. Wan tɛm a tɛl mi anti se a want fɔ ple di lɔtri. I bin gri bikɔs i bin op se i go win. Mi yon na bin lay. In rialiti a bin fil bak se a nɔ ebul fɔ dres we yu kɔmpia am wit mi klasmet dɛn: dɛn bin gɛt skit, bɔt mi anti nɔ bin lɛk dɛn ɛn dɛn bin de fos mi fɔ wɛr ful dres. Dɛn ɔl bin wɛr wayt, brawn ɔ blu kɔtɔn ni sɔks, a bin gɛt fɔ mek do wit di sɔks we i mek wit ɔrɛnj, wan kɔlɔ we nɔ bin kɔst pas di ɔda wan dɛn. A bin de wɛr dɛn ɔp di ni we dɛn sɔpɔt wit ɛlastik band, bɔt di big prɔblɛm na dat, if a nɔ gɛt fut, dɛn kin rich te to di ankle. Ova am a bin wɛr wan pe fɔ shot sɔks wit kɔf. A bin dɔn ɔlredi marginalized inof ɛn a bin gɛt fɔ stand out bak fɔ mi klos. Wit di fayv lire a bin dɔn plan fɔ bay wan mɔ decent pear of socks we a go wɛr na mɔnin bifo a go insay klas. Di shɔp bin lɔk da de de. A nɔ bin ebul fɔ go na os wit di mɔni bikɔs mi anti fɔ dɔn fɛn am. A bin tink fɔ ayd dɛn ɔnda wan ston we de nia di miul trak. Ren bin de kam na nɛt ɛn bikɔs dɛn bin mek dɛn wit pepa, dɛn bin skata kpatakpata, as a bin no di nɛks mɔnin we a go fɔ tek dɛn.

Fayvtin dez pas en mi anti aks mi if a don win di lotri. Ivin da tem de a no bin ones en se yes. Da moni de no eva kam. Na Gud Fraide, we den bin de du di prushon fo ono Our Lady of Sorrows, we i mit di ticha i aks am fo eksplen. A bin de day bikos a shem. Natin no bin no bot oltin, so a bin get tu slap from mi anti onda in bad bad luk. A bin de go skul oltem wit ol mi at, bot a no bin de du wel. Nobodi no bin ondastand mi en den bin de promot mi oltem bikos den bin de koment mi, so mi mama bin kol mi se den kin mek a stodi oltem. a bin fayn wit jis di kat, te wan de di onkul we bin don chak kam bak na di tonj wit som trip en di animal tek wan pis fo it insef. I tek wan masket we di sojaman den lef, en kil am na di opin kontri. I bin rili pwel mi at.

We den de thresh a kin go pik di wit en bali grens den we lef na di neba den fam yad, put den na bag en ker den go na Misis Tindara in mil na di riva. Don a ker di flawa go na Novara to mi mama in kozin we, bikos in man don day wit tu smol pikin den, i go geda wud na di bush na monin en layt di ovin fo pripia bred fo di wan den we brij di flawa to am, en i get som moni en smol bred fo di pikin den.

Insay Septemba, we di fig den don rayp, a kin klaym di plant den en pik di fayn fayn frut den, en put den insay ken basket den we den kin hang wit huk from di branch den. Den bin de kot di fig den en lef den fo dray na di san pan wan kano. Afta som dez den bin dray. We den plant den na big basket den, den bin de it den insay di kol sizin. Insay den fayn fayn tem den de, Misis Maria, we na wan neba we komot na di kontri, bin kam fo mek di fig den we don dray. Boku tem, a bin de go fen am. Na in na bin mama fo boku pikin den. Wan pan den, we nem Kamelo, bin get epilepshon. Wan wan tem, den no bin de fen am igen. Di mama we bin de wori bin go luk fo am en a bin de wit am we i bin lef smol fo le a enjoy am.

We a bin de na gred fayv, di ticha bin aks wi fo tel wi mama en papa se i go ker wi go na sinima fo si di fim "The Little Alpine". Di onkul den: "Yu no de go si da doti de." Di prist we de bifo in neba bin don yeri se: "Yu fo sen am, a no si am sef." Don den bin muf en a bin ebul fo go.

Wan paket bin don kam from mama wit swit. A bin don bring som na skul. Na bin angri tem en ivin swit den no bin de. Mi ticha in sista bin de tich na gred 4 we a bin de na gred fayv. I aks fo swit fo wan smol titi we po pas mi we sik en a lef den ol fo am.

Insay 1945, mi papa bin go bak na Domodossola. A si am bak insay Epril 1946 en wit am na mi mama we bin de wet fo bon pikin.

A bin spen lek ten dez so wit mi mama en papa. Boku tem a bin de go fen mi granpa en onkul den, so a bin de it boku tin den we a want en drink boku soda from mi grani we bin de sel den. We di end, mi mama bin want fo ker mi go na di not pat na Itali, bot mi anti we bin de lay oltem en we bin de tink bot insef nomo, bin mek i biliv se i fo lef mi wit am. A bin de na gred fayv, en oltem a bin de tray tranga wan bikos a no bin get bete trenk. Insay di egzam de den, di nyus bot di bon we in smol broda bon bin kam. A bin rili gladi, bot a bin sori di sem tem, a kray wit gladi at en pen. Sontem na dis rizin di ticha bin promot mi pan ol we a no bin don opin mi mot di tem we den de du di egzam. Da ia de den mek wan ay skul sekshon na di vilej en klos to ol mi klasmet den bin don redi fo di entre egzam fo go insay de. Fo mi, chans no bin de: mi onkul den bin biliv se na owl nomo de go na da kayn skul de. Infakt, we den don fo sekondari skul den bin get fo go na Mesina fo get den masta digri. Mi mama en papa bin get fo tink bot fo sen di moni fo di buk den, den no bin fo don mek eni spens. A bin kontinyu fo kray bikos a bin want fo kontinyu fo stodi. Don den bin gi mi di chans fo rayt mi nem na di tu ia profeshonal kos, we na wan kayn midul skul we no bin rili po en we kin las fo tu ia. Di pipul den we po pas ol bin go de, pan ol we a gri. We a bin de waka bak en kam, monin en aftanun a bin de atend di kos. Di skul bin miks: di man den we bin de mek rosh pas ol bin es den an agens di dairekta we bin de tich matematiks, den bin de trip di Italiyan en French ticha den bak. Den bin de tich di gyal pikin den wok na os en den bin de tich di man den fo no bot agrikalchoral biznes. Fo tru, wi no lan natin atol. Mi profit bin fayn bikos a bin de shem en a bin rili tosti fo lan.

Bifo di skul ia dɔn di ticha dɛn bin dɔn rɛdi wi fɔ wan charity theater. A bin gɛt fɔ mek apia we a drɛs lɛk ɔchin we de na strit. Na in ɔnkul in kap bin de, di shɔt dɛn nɔ bin de. We a tɛl mi anti, i ala se: "Yu na fulman fɔ put bond." A nɔ bin lɔs mi at: a bin go to di barber in wɛf Liezza fɔ aks fɔ lɛnt in bɔy pikin in trayz. So di ivintɛm we dɛn bin de ple di pɔfɔmɛnshɔn a bin drɛs lɛk strit ɔchin, bitwin bɔku pipul dɛn we bin de klap ɛn di pwɛl at we mi ɔnkul dɛn bin de, we bin de na di ɔdiɛns fɔ di ɔkayshɔn.

I sɔri fɔ no se ivin dɛn tu ia de pas ɛn a dɔn skul sote go de tink se a dɔn kɔntinyu fɔ nɔ no natin lɛk aw a nɔ no natin lɛk aw a nɔ no natin pas aw a bin de tink bifo.

Chapta siks - Duya una fɔgɪv mi (Di layt we di sta dɛn gɛt)

A bin ol twelv ia we mi mama kam fɛn mi insay Ɔgɔst wit mi papa ɛn smɔl brɔda we a si fɔ di fɔs tɛm. We a si in smɔl fes, i mek a gladi ɛn a mɛmba da de de as wan pan di bɛst wan dɛn na mi layf. Mi mama ɛn papa bin dɔn mekɔp dɛn maynd fɔ kɛr mi go wit dɛn fɔ go bak na skul, bɔt mi anti bin mek dɛn nɔ tink bɔt di aidia fɔ di nɔmba tɛn tɛm: i go sɛn mi fɔ bi pɔsin we de mek klos wit di op fɔ lan di wok fayn fayn wan. Ɛn na so i apin, agens wetin a want. Mi mama ɛn papa bin kɔmɔt ɛn a bin de na Sisili lɛk idiot. Frɔm da tɛm de, a nɔ bin gɛt pis ɛn a bin de kray sikrit ɔltɛm. Mi ɔnkul dɛn bin se fɔ tru, mi mama ɛn papa nɔ bin fɔ dɔn lɛk mi lɛk dɛn, dɛn mɛn mi lɛk gyal pikin (fɔ tru, gyal pikin go dɔn go tru di sem pen we a gɛt). Wan de, mi anti bin go to di bɛst uman we de mek klos na di tɔŋ, usay mi mama bin dɔn lan di wok bak, fɔ aks am if i go tek mi fɔ wok. Di man we de mek klos bin ansa se i dɔn ɔlrɛdi gɛt et gyal pikin dɛn ɛn i nɔ ebul fɔ mek di nɔmba bɔku. Di nɛks de in anti bring am sɔm eg fɔ mek i biliv ɛn i se: - Kam bak insay wan mɔnt, sɔntɛm wan pan di aprɛnt dɛn de kɔmɔt fɔ go na Turin ɛn wan ples stil de fri fɔ yu nius -. Na di rayt tɛm, afta wan mɔnt, mi anti sɛn mi na di lɛbɔtri. Di yɔŋ uman we nɔ bin lɔng pas wan ɛn af mita, wɛlkɔm mi se: "Okay, a go tek yu bikɔs a de sɔri fɔ yu, a imajin se yu go lɛk fɔ kam to mi pas fɔ de na di kɔntri." wit yu anti." I nɔ bin rili rɔng we i tink so. Di nɛks de na et oklɔk a sho. I tɛl mi se: "Start fɔ swip di lɛbɔretri, dɔn yu go was di flo." Di stori bin

bigin fɔ stink to mi. A bin bigin fɔ klin di bɛst we aw a ebul. A bin smɔl, a bin ol twɛlv ia, bɔt a bin luk et.

A nɔ bin no aw fɔ was di flɔ: na di kɔntri dɛn bin de mek am wit stɔn ɛn na di vilej, usay tayl dɛn bin de, mi anti nɔ bin ɛva was am so dat i nɔ go west. A bin tray fɔ du mi bɛst, bɔt di uman we de mek klos kɔl mi dɔnki bikɔs a nɔ bin dɔn was fayn. Nain oklɔk di wokman dɛn kam ɛn bigin fɔ intres pan di nyu kɔz (smɔl titi). Dɛn ɔl bin de luk mi wit sɔri-at. A yeri dɛn tɔk dɛn ɛn a bin sɔprayz we a nɔ no di impɔtant tin dɛn na layf. ɛvrɪde, dɛn bin de gi mi sɔm wok dɛn fɔ sidɔm, tin dɛn we a nɔ bin lɛk fɔ du, ɛn ɔltɛm a bin de bita fɔ we a nɔ ebul fɔ stɔdi. Wan fayn tin bin de fɔ di de: na midde, a nɔ bin nid fɔ go bak na di kɔntri, a bin de it kwayɛt wan na os, spre wan napkin na di tebul, arenj di glas, di wata bɔtul ɛn wan plet. In shot, fɔ it wan pis had bred ɛn chiz a bin ɛnjɔy fɔ sɛt di tebul lɛk ɔl ɔdinari pipul dɛn. Afta a dɔn it lɛnch a go to wan neba we bin big pas mi nayn ia ɛn we bin de mek klos. I bin ɛp fɔ opin mi yay fɔ mi naivety. In mama, wan sista we gɛt ɛlifant leg ɛn wan ɔda pɔsin we nɔ ebul fɔ waka, bin de wit am.

Sɔntɛnde, dɛn kin invayt mi fɔ kam it wan bol sup. Di uman we de mek klos bin aks mi fɔ ɛp am fɔ mek krɔs-stich ɛmbroideri pan pikin dɛn klos. Wan tɛm a bin gɛt wan kraysis fɔ sɔri ɛn lɛf di wok we a dɔn af. Wan ɔda tɛm, bikɔs a nɔ gladi, a tek di ashis na di brazi ɛn plant am nia di stej. Dɛn se: “Udat de? A go kech sik?”. We di ɛnd, dɛn ɔndastand mi ɛn fɔgɪv mi.

Sɔntɛnde, a kin go to di nɔs dɛn na di Antoniano ɔfɛnij fɔ ple wit di ɔfɛn pikin dɛn. A bin de jɛlɔs dɛn smɔl bikɔs dɛn bin de liv dɛn tɛm di rayt we. Dɛn kin it wit di tebul we dɛn kin sɛt fayn fayn wan ɔltɛm, dɔn dɛn kin ple ɛn las las na di tɛm dɛn we dɛn dɔn sɛt dɛn kin gi dɛnsɛf to di devoshɔn fɔ Gɔd bay we dɛn kin pre. A bin tink se: - Laki dɛm, dɛn nɔ gɛt dɛn mama ɛn papa igen ɛn yet dɛn de liv fayn wit di nun dɛm, we a gɛt mama ɛn papa bɔt dɛn de fos mi fɔ liv wit dɛn bea ya fɔ ɔnkul dɛm -. We dɛn nɔ bin no, fɔ mek dɛn nɔ aks mi kwɛstyɔn dɛn afta dat, ɛn wan wan tɛm, a bin de go fɛn wan anti we mi

papa bin de na di vilej. A aks am fɔ mɔni fɔ sɛn lɛta to mi mama ɛn papa fɔ beg dɛn fɔ kɛr mi go wit dɛn.

In Novemba of evri yia dem tek mi go na di Sant'Ugo fair we bin de tek ples na Piano Vigna. Na dis ples di papa in granpa dɛn bin mek wan shed usay dɛn bin de pripia gril mit ɛn sosish we dɛn bin de sɛl togɛda wit wan gud glas wayn. Fo mi na bin chans fo bi togɛda wit mi papa fambul, test gud mit ɛn drink wan kala soda, luk di stol dem we de sɛl brazier, lantern, earthenware pot, quarts ɛn bumbaelli.

Di nɛks de wi go bak na Badia Vecchia fɔ di fɛstival fɔ Sant'Ugo, wan mas, wan smɔl prushɔn ɛn afta dat bak na mi granpa ɛn granma dɛn shɔp we bin gi mi sosish, bred ɛn soda, dis bin tɔn frɔm wan smɔl bɔtul we dɛn lɔk wit bɔl na di intanent.

Wan tɛm bifo Krismas wi bin go na Mɛsina fɔ 3 dez. Wi bin de slip wit wan fambul. A nɔ bin lɛk am smɔl: i tɛl in ɔnkul dɛn se i de tif eg frɔm wan fama na makit, ɛn dis de ambɔg am. A bin dɔn lan na kateshizm se yu nɔ fɔ tif. Na ivintɛm wi go wit mi gyal pikin to wan jentlman we de mek statu. Fɔ mek a gɛt fri-an, mi ɔnkul dɛn bin de gi mi mɔni fɔ bay dɛn. Na di tebul we gɛt gris na Kastrangia a bin ebul fɔ bil wan ples usay dɛn bɔn pikin. Wit asparagus branch ɛn som kotn flakes a fom wan hut. Na ivintɛm a bin de ɛnjoy di atmospɛs fɔ tu kandul dɛn we dɛn mek wit walnut shel dɛn we dɛn sok insay ɔyl ɛn wan pis string nia Bebi Jizɔs. ɔnkul Misɛl bak bin gladi fɔ di aidia ɛn i bin want fɔ blɛs mi: "Ntoia, pul tu prik pia", ɛn mi anti go tek dɛn ɔnda dɛn bed usay dɛn kip dɛn.

We a bin stɔp fɔ slip na Novara wan, di tɛm we di Krismas novena bin de a bin go wit mi neba Antonietta na di savis we dɛn bin de du 5 oklɔk na mɔnin na di Annunziata chɔch. Na di bak pat na di chɔch di sakrist bin gi di chia dɛn fɔ pe. Wi bin kam wit dɛn frɔm os. We wi bin de go bak wi bin go fɛn Karolina, we na di uman we de was di injinia, we bin dɔn ɔlrɛdi de wok ali mɔnin ɔnda di stej. Da tɛm de i bin dɔn go fɔ pul wata frɔm di San Fransisko

watawæl wit big big kwata, fɔ ful-ɔp di wud tub. I se: “Caùsi, wet ya, a go si if di jentlman dæn bin get eni biskit we læf las næt, so yu kin it brɛf”. I bin læf smɔl fɔ læ i kam bak ɛmti an. A invayt Antonietta fɔ kam ɔp ɛn wi layt di brazier. We Karolina nɔ bin ebul fɔ fɛn eni ɔda tin fɔ it a go na di kichin fɔ tek wan pis at bred ɛn wan glas “bumbaello” wata. Wi bin stɔp te 8 fɔ mek doili, dɔn wi se gudbai: a go na di wokshɔp, Antonietta go na in os fɔ ɛp in mama as na in nɔmɔ na bin di gyal pikin we get 8 brɔda.

Na Novara nɔmɔ a bin fil læk sitizin. we a go visit granpa Turi a klin in winda ɛn i gi mi "a srea" (a tip). A bin go bay nel polish. A bin bay di sɔlvɛnt bak fɔ pul am we a no se a go mit mi ɔnkul dæn. A bin de yuz talk paoda as paoda. Alas: wan de a lef am fɔ mai fes and go tru mi trobul, slap and insults. “Wea yu get di moni fɔ dat rubbish?”. ɛn a se: “Yu nɔ si se na flawa?”. Dis tɛm ya, di neba dæn bin dɔn muf go na ɔda neba. Wan de, dæn invayt mi fɔ go na di sɛrks. “A nɔ get eni mɔni...” A se. Dæn bin lent dæn to mi. Na aftanun selɔ dæn go na di læbɔretri fɔ ɛnjoy di sho: mɔnki dæn na di trapez, pikin dæn we de rayd smɔl ɔs, ɛlifant, klawn, tin dæn we dæn nɔ ɛva si bifo. Na ɔnfɔni a bin get fɔ get 8 lire.

Afta sɔm dez, we a bin de go na Kastrangia, na San Salvato a mit wan skulmet in mama wit wan bag we ful-ɔp wit vejitebul dæn we di fama dæn bay. I aks mi if a kin go bak na taun (due to di mentality of di taim we i bin de shem fɔ go na di square wit in bag!). A bin gri, a bin de tink fɔ mek sɔm mɔni wit di tip. Bɔt i sɔri fɔ no se bikɔs i nɔ bin izi fɔ am fɔ rich na in os, i bin blɛs mi wit 4 pinat. A nɔ bin lɔs mi at. A bin get wan lira bay we a sɛl wan doily to wan uman we kɔmɔt na Fantina. A bil kadbɔd Pinochios wit leg ɛn an dæn we dæn de muv wit string. Sɔm pikin dæn bin de bay dæn fɔ sɔm sent. Wan ɔda aidia: sanglas fɔ po pikin dæn. A bin de luk fɔ transparent kɔlɔ kandy wrap dæn bifo di ba dæn. Wit shuga pepa a kot di freym ɛn a bin ebul foh geht oda sen. Afta tu mɔnt a bin ebul fɔ gi bak di 8 lire.

Di granpa, pan ɔl we i bin dɔn ol, di asma ɛn hɛnia we i bin get frɔm we i ol fayv ia, bin tray fɔ pul in maynd pan di kɔntri, bikɔs i bin læf smɔl fɔ læ in gyal

pikin nɔ go ɛva go fɛn am. I bin fayn insay di tu mont we di sɔmda bin de we in gyal pikin bin kam frɔm Mɛsina: i bin de was in klos ɛn tɔn di os ɔpsayd fɔ klin am wit ɔl wetin bin dɔn gɛda insay di ia.

We wi mit i kin se to mi: "Yu anti na disgrɛs, yu nɔ go mek po ol man sɔfa lɛk dat na dɔti." Na ivintɛm a go ripɔt, bɔt di anti kɔrɛkt in sista-in-law: - Na sitizin, i kin tink fɔ insɛf wetin i want -. ɛn a ansa se: "Yu rayt, a dɔn si di klin we yu de du: yu ivin was di urinal wit asid ɛn i shayn bak." Na dis taim im giv mi slap bikos dis tins no shud tok about and a bin disgusting.

Wan de mi granpa gi mi sohm moni ɛn a bai wan singbuk we di gyal pikin dem na di woksop bin de tok boht. Fɔ sɔm tɛm a bin ebul fɔ ayd am, bɔt wan ivintɛm a nɔ bin gɛt tɛm ɛn di ɔnkul, we dɔn notis, bigin fɔ swɛ se: - Ivin dis ɔg rɔbish, naw yu de bi buli -. We a yɛri dɛn wɔd dɛn de, a trowe am na in fes bifo i du am. I nɔ bin si mi ribelɔn, i pul dibɛlt na mi trayz dɔn ɛn bigin fɔ bit mi bad bad wan. a bin ol lɛk tritin ia ɛn na di onli taim i se to in uman: - a yehri se wan uman de go na di nohtan Itali, go wit yu nius na di vilej ɛn sen am wit am to in mama ɛn papa -. Na da tɛm de a fil gladi, a ivin fɔgɛt di pen we di bit dɛn we a bin dɔn tek, dɔn a go sidɔm na di gras wit tink. Daknɛs bin bigin fɔ fɔdɔm, a bin de tink, as di shado dɛn na nɛt bin de go insay di tik dɛn branch dɛn ɛn wan layt kol briz bin de kɔmɔt na di riva.

A ledɔm pan wan walnut tik ɛn slip de luk di klawd. A bin de drim bɔku, wan grup we gɛt bɔku bɔku drim dɛn we gɛt bɔku bɔku kɔlɔ. Wan layt briz bin de kɔt mi fes. A opin mi yay ɛn strenj wan a lɛk da ples de we a bin dɔn et ɔltɛm ɛn a rili no fɔ di fɔs tɛm wit sɔprayz se na di layt we di sta dɛn de shayn nɔmɔ i de shayn. A lɛf misɛf fɔ go insay dis stet we dɛn dɔn lɛf mi, a drim bak. Gladi at lɛk wan mistiriɔs fluid bin de go insay mi smɔl bɔdi drɔp wan drop. Mi nɔto bin swit pikin. Mi fut dɛn bin rɔtin, bikɔs dɛn bin dɔn waka pan di shap shap ston dɛn na di strim, bɔt mi wan ol bɔdi, ɛn ivin mi sol, bin dɔn yus naw fɔ et ɔltin we go tan lɛk se i swit ɛn tan. Bɔt a kɔnfɛs se da shɔt slip de da ivintɛm de bin fayn ɛn a nɔ ɛva fɛn am igen. Sɔntɛm na dat mek a stil mɛmba am. Wantɛm wantɛm wan an rɛst na mi sholda, Anti Antonia kam ɛn

insay in yon we, i wek mi wantem wantem: "Le wi go na os. We wi rich, yu go kis yu onkul in an en tel am - Duya fogiv mi -". En na so i bin bi.

Da ivintem de a bin go slip de shek shek, a no bin ebul fo slip da net de en a bin de spen di awa den wit fred we a bin de wet fo di de. If a slip insay slip we a no no, a go soprayz wantem wantem lek se na kol o jolt na mi konsheens, we min se a fo wek en fil pen en no gi mi eni rest. A spen di oda tem wit mi yay opin, de luk gud wan di monsta den we di daknes na net de dro pan di wol den en, we a no get di trenk fo du natin, a kray en kray. Bot noto bin kray kray we a bin de kray, na oda tin we a no bin ebul fo no. Di neks de a no go na leboetri bikos mi bodi bin tan lek map, i bin so brus. A bin kam bak afta wan wik nomo we di sayn den begin fo don.

Chapta sevin - Emilia

Sonde aftanun a bin go na di ofenij wit som padi den: wan nun bin eksplen di Gospel to wi fayn fayn wan wit som jok den we get fo du wit am. Na big big gladi-at fo spen da awa de wit gladi at. Wan de i tel wi se di bishop na Mesina go kam insay Oktoba fo di Konfomeshon den.

- Rayt yu an if yu want dis Sakrament so dat a go komyuniket am to di ak prist Monsignor Salvatore Abbadessa - Bikos a no no wetin fo du, a shem fo es mi an. Afta som dez a tel zizi. I bin shem: wi bin get fo luk fo godmama. A bin promis am fo mared di postman in gyal pikin, Mis Rina, we na yon ticha. Aw wi go aks am? Di neks de wi go na in os en i gri. Na Oktoba 9, 1948 aftanun a bin go wit mi padi den na di Mama Choch fo konfes. Di neks de a go na monin na mi godmama in os, en i gi mi wan filigree breslet we den mek wit smol at den. A begin fo gladi. We wi ol 11 ia, wi bin go na choch. Di bishop kam en begin fo selibret di Oli Misa. Durin di intaval wi layn op na di sentral nave en wan wan i konfam wi. Wans di Misa don, di onkul den no ivin gi den godma kofi. Dem jos grit am bai jos kol am "commare".

A memba se we a bin smol, we wi bin de kam bak from Kastranja, bifo wi rich na di vilej, wan chapel bin de we den bin de gi to di Sevio. Di zizi stop fo smol tem en se wit lawd voys "oh mama, oh mama...". A bin tink se na prea. We a big a ondastand se insted i de kol in mama we don day, as di simestri bin de jos op di chapel. A no bin eva go na di simestri bikos zizi no bin ivin go fo di Sent den festival. a bin no se na da okashon de pipul bin bai flawa na Mis Signorino na wan ples we dem kol "Fussadello" en go klos foh

prohsehn foh dekor di grev foh dem fambul. Wan taim a propos to zizi: "Wetin mek wi no go visit yu mama grev tu?".

I bin ansa se i go sori. - I no get yus fo kol "mama - mama" if yu no want fo briŋ am ivin flawa. - Na den wod ya i bin lef smol fo muf. Wi bin go na Fussadello fo bay som krisentem den. Na All Saints' Day a bin go kol granpa Turi fo tek wi go na di grev of "mama", fo mi grani Rosa. I no tu te yet we mi granpa bin don mek den bil da grev de bak bikos insay di wo, di wangren bom we bin fodom na di bearingron bin don pwel am.

Pan ol we a bin prawd fo win oda fet, di tin den we a bin de tink bot bin de wit mi mama en papa de en net. A bin de tray fo distekt misef we a bin de na di lab. A bigin fo enjoy fo siŋ: A bin de pripia di wad fo di sholda pad den, a bin de blo pan di kol ayen. We di ayen bin hot di big gyal pikin den bin de ayen di pisden fo mek klos. Fo mek i tayt, den bin de put wet den we den don siŋ bitwin tu ribin den na di ed. A bin go bay den from mi godfada we bin de sel rayf matirial. Den na bin pellet den we a bin get fo flat wit di hama. Sontende a kin ivin flat mi finga den... Meanwhile, Misis Olando bin de ol pe fo kot kos fo di big gyal pikin den. A bin sidom fa bot a bin de lisin fo ondastand sontin from di lesin den. Wans di onkul den se wi go go na Fantina fo go fen di "kempa" en di "kempa", di wan den we bin de slip wit wi we den kam na Novara fo impotant wok. Wan tem di godmama aks zizi "Aw ol yu?" En zizi: - Mi yay don dak, a no memba - (if a no bin get yay, a no memba).

Wit granpa Turi in tip a go bai wan pis grin fabrik, fo tehst mi abiliti a mek wan skit. Di de we Fantina bin de komot bin rich (tu awa na fut). Wi grap na 4. A bin want fo soprayz Zizi bay we a wer mi skit. I bin so smol a bin lef smol fo le a no ebul fo waka. We den si mi krieshon den bigin fo se: - Wi men am en naw we i bigin fo gro i de akt lek owl. I de mek wi shem. En a poynt se: "A no de tek dis go, if yu want i tan lek dis, odasay, yu go!" Bot na mi hat a bin tink se "aw a go waka insay so tayt skit...". Wi bin rich usay wi bin de go eni we. Di koma aks usay a don mek den mek dis kayn fayn fayn skit. - Sa figi

illa - (na inséf mek am) ansa zizi. - So wen wi get fo sew somtin wi kom to am -. Owl prayz...

Sontende na tɔŋ a kin si tin dɛn we kin mek a fil bad. Emilia na bin dɛf mumu, sontɛm i nɔ bin gɛt os. Klosap ɛvrɪde i bin de pas nia di strit usay a bin de. If i mit pɔsin i kin put in an na in mɔt. Sontende pipul dɛn bin de gi am wan bred, bɔt sɔm pipul dɛn bin de we nɔ bin gɛt sɛns fɔ gi am chiz krɔkrɔs ɛn afta dat dɛn bin de ayd fɔ si di we aw dɛn de biev: di po gyal bin sidɔm na wan domɔt stɛp ɛn bang in ed pan di wɔl. Wan de we a bin de go na di shɔp fɔ go tek sɔm trɛd a yeri di lawd vɔys fɔ Antonio, di blaynd man. Frɔm di abɛ, we de ɔp di tɔŋ, i bin anawns se di sadin dɛn dɔn kam. Wit sɔm lira frɔm mi granpa in tip we a bin dɔn lɛf, a go na di fish makit fɔ bay tu-tri ɔns. Na midde a kin layt di stov wit kol, kuk di sadin ɛn put am insay wan shuga pepa. We a si Emilia pas a gi am to am. I bin luk dɛn wit sɔprayz ɛn smayl smɔl fɔ tɛl mi tɛnki. A si am sidɔm na di domɔt we i kin yuz ɔltɛm, i nɔ de bang in ed pan di wɔl, bɔt i put in finga dɛn we smɔl smɔl na in mɔt. Da de de a nɔ bin it: A bin gɛt fɔ klin di stov frɔm di faya we bin lɛf so dat mi ɔnkul dɛn nɔ go ɔndastand wetin a dɔn bigin fɔ du.

Anjɛla bin pas na da strit de arawnd midde wit in bɔy pikin Nino, we na disabled man we bin de waka bɔt i bin de tɔk wit an. Dɛn bin go wit bɔkit fɔ go tek sup na di say usay dɛn de kia fɔ pikin dɛn we nɔ gɛt mama ɛn papa. Wan de Nino bin de in wan wit in bɔkit, nia mi os tu bɔy pikin dɛn pul in klos ɛn rɔnawe. I nɔ bin ebul fɔ pul in pant ɔp. I nɔ bin gɛt ɔndawea. A bin shem fɔ go dɔŋ fɔ drɛs am. Na di fɔs tɛm dis we a si man we nekɛd. Woe if di ɔnkul dɛn bin dɔn no, i fɔ dɔn bi skandal.

Insay wan pan di bɔku lɛta dɛn we dɛn bin sɛn to mi mama ɛn papa, a bin dɔn sho se a want fɔ gɛt wach na mi an. Afta a kam fɔ no se Misis Agostina kɔmɔt na Domodossola, a go si am. As i si mi so i ɔg mi ɛn gi mi wan paket we mi mama ɛn papa sɛn. A opin am ɛn a sɔprayz fɔ si wan brawn ship fut kot we gɛt kɔl we big lɛk finga, wan felt hat ɛn wan bɔks we gɛt wach. A bin de shek shek wit gladi at as di uman put am na mi an. I gi mi wan glas wata

fɔ ɛp mi fɔ wɛl ɛn a rɔn go na os. Di nɛks de we mi ɔnkul dɛn kam na Novara dɛn se if a wɛr da fut de dɛn go tink se a kray: nɔbɔdi na tɔŋ nɔ gɛt ɛnitin lɛk dat. A bin wɛr am wit prayz ɛni we. A kin rol mi sliv bak fɔ mek ɔlman notis di smɔl wach. Bɔku tɛm a kin gi am rop, so insay shɔt tɛm i kin brok. We a go na Kastrangia a mit sɔm ol pipul dɛn we aks mi di tɛm. Fɔ mek a nɔ mek bad tin apin to mi, a luk di wach we dɔn brok naw ɛn a se a fɔgɛt fɔ wind am. - Bɔku bɔku tɛnki -. Dɛn grit mi ɛn kɔntinyu fɔ travul.

kompere to mi padi dem a bin smohl en tin, dem ol "divelop". na leta mi mama aks zizì if a "divelop" lek mi sista Rosa. Bɔt fɔ Zizì fɔ tɔk bɔt dɛn tin ya na bin taboo. I nɔ bin no se a no ɔltin bɔt layf. Rebellious as always, a tel am "A no 'miss' bikos a malnourished". And she: - Wetin yu de tok? Wi dɔn de sɔpɔt yu ɔltɛm. Wan ivintɛm a bin de slip na Kastrangia ɛn a bin fil sik. A bin de insay wan kol swet. A tink se na di ɛnd, a pre, kray ɛn go na dak fɔ pis sɔm drop. En dem se: "If yu get op wan mo taim a go hit yu!". Sɔntɛm di Madonna we kɔmɔt na Tindari bin protɛkt mi. A go bak na di straw matres ɛn slip. Di nɛks de na di laboratorì na Novara Mis Assunta si mi paler pas aw i kin bi. We di weita bin kam wit in kɔfi ɛn milk wit tost slais lɛk ɛvri mɔnin, i bin de gi mi sɔm bak.

Chapta et - Di flay we di swelin dɛn de flay

We a spɛn bɔku tɛm na Novara, i bin tan lɛk se layf dɔn chenj: sɔntɛm na bikɔs a bin de go fɛn granpa Turi ɛn gladi fɔ tɔk wit am ɛn nɔ ambɔg am fɔ wan ol aftanun. I bin tɛl mi bɔku stori dɛn bɔt in layf ɛn aw i bin tranga fɔ de trade. Dɔn bak, we a bin de na Novara, a bin gɛt di chans fɔ si di impɔtant tin dɛn we bin apin na di tɔŋ. Di tin we pas ɔl na dat, di big big rilijɔn dɛn we dɛn bin de du, di prushɔn dɛn, di baptizim dɛn, di kɔnfɔmeshɔn dɛn, bɔt pas ɛnitin di mared sɛrimɔni dɛn, bin mek a fil fayn. Da tɛm de dɛn bin de sɛlibret mared na ivintɛm, a kin go luk rawnd wit mi padi dɛn na di chɔch na San Nikola.

Wan ivintɛm a si wan yawo we wɛr wayt klos de go na do wit in papa. Wait lɛk sno, i bin tan lɛk dɔl, i bin rili fayn! Na Kamɛlina bin mared Filipino. A bin kompliti empati en de drim: "udat no, wan de i kin apin to mi tu...".

Dɛn tɛm dɛn de a bin gɛt strenj sɛns, sɔntin nyu ɛn strenj bin de na di ays, a bin gɛt prɛmonishɔn. A nɔ bin de rɛst ɛn a bin de wet fɔ mek wan spɛshal tin apin. ɛn fɔ tru, di ivent nɔ bin te fɔ kam. Arawnd midde di postman kin kam pas. Wan de insay Jun a yɛri in vɔys de ala: "Campo, mail de". A tek di lɛta, i kɔmɔt na... Domodossola! Di mama rayt to in sista.

A opin am wantem wantem te a lef smol fo le a kot am en rid am, na de di nyus we a bin de wet fo ol mi layf bin de: arawnd Septemba 12 mi mama go kam na Sisili fo kam tek mi en ker mi go na di not! Bay naw a bin don yon, di tumara bambay bin de wet fo mi en a bin get fo fen wok. We a no di riakshon we mi anti go get, bikos a tink gud wan a ayd di leta na di bot of wan jog we get wan si we get doti: if zizi bin don rid am, po mi... Sontende Onkul Micherillo, we i no bin de wok na di hamlet dem, kam na di shop na Novara. Sontende i kin kam wit zizi en, i ala, i se: "Yu mama no rayt fo som tem, sontin fo don apin to am...". Mi, na di oda say, a bin de fred se oda leta go kam wit som hint. Infakt, wan de, wan bin kam, bot fortunate wan, den no bin tok bot di trip to Sisili. Som bin slip go sloslo fo mi, a no bin ebul wet fo da frantik wet de fo don. Wok bin ep mi fo no tink en pas di tem te mi mama kam. Fo di festival fo di Assompshon we go bi Ogot 15 ol di pipul den bin want fo sho den fayn fayn tin den en na di leboretri buku tin bin de fo du oltem, pas aw den kin du: buku uman den bin want fo sho den nyu dres. Den bin dediket Ogot 13 to wokman den we ebul fo si den yon klos.

A bin don aks zizi fo bai di fabrik fo bi on par wit mi padi dem. I gri en a pik wan cheap beige fabrik wit blu knot dizayn. Di yon uman we bin de na di wokshop bin kot am fo mi en aks wan big wokman fo ep mi fo si am. Di de fo di pati a bin get nyu klos lek olman.

Som pipul den bin de bak we den bin sabi we komot na Fantin. Wan pan den bin don si mi tayt skit we buku pipul den sabi. I bring wan pis fabrik en aks zizi: "Yu nius get fo mek dres fo mi, shi so gud fo am!". A tek in mezhoment den. A bin get wan model na mi maynd we Mis Assunta bin mek fo wan kostoma. A aks fo som tem fo kot am en tray am. "I okay, di fabrik hevi likl, fit fo otom. A go kom roun Septemba 20."

Na da tem de, wan titi we nem Kamelina we komot na di lebatri, bin invayt ol in padi den fo kam na in mared, en i bin selibret wan Septemba ivintem na di Matrix choch. Wit zizi in permishon a go na di serimoni. Na di gost den bin get wan uman bak we komot na Domodossola we bin anoyse se i de komot

nia: "Concettina, yu de dɛn dɔn nɔmba na Novara. Yu mama go kam fɔ kam tek yu jisnɔ."

Afta di rich refreshments a kam bak na os gladi. Dez pas en di Tindari festival kam pan Septemba 8, dat ia di rili long rod we wund tru di riva no bin luk at ol as had en infinite lek di fes taim, i bin fil lek se a de flay. We wi go bak na Kastrangia a tɛl zizì se a go de fɔ sɔm dez wit di ɛkskyuz we dɛn mek se di lɛbɔretri go de lɔk te di 12. Da mɔnin de mi at bin de bit. Wi pik sɔm fig dɛn fɔ kɛr go to wan neba ɛn go na Novara. Af-af de a si mi mama frɔm fa de go dɔŋ di miul trak. A rɔn go nia am ɛn ɔg am wit ɔl di trɛnk we a bin gɛt na mi smɔl an dɛn. Zizì bigin fɔ ala "Wetin mek yu kam wantɛm wantɛm? Yu tink se yu kin tek Concettina go?". "Yes - di mama ansa - wi de go insaid tri dez". "Yu no fit, yu get fo pripia di dres fo wan ledi from Fantina". Na bin ɔda ɛkskyuz fɔ mek a nɔ ebul fɔ waka. I bin de ala kɔntinyu fɔ ala. A bin de tɔch di skay wit finga we a nɔ bin de tink. Di wangren tin we a bin fɔ dɔn rigrɛt na we a nɔ bin ebul fɔ go fɛn granpa Turi igen.

Na di ivintɛm fɔ di de we mek 14 wi bin it dina. Zizì onli opin in maut fo insul mi mama: "Aw yu dea tek am komot fo mi, yu no get hat, yu mek a sofa tu moch, a no de tek yu as sista igen." A si Micherillo wit kray wata fɔ di fɔs tɛm. ɔnda in rɔf ɛn at shel we tan lɛk wud, i klia se sɔm drop dɛn pan mɔtalman bin dɔn kɔntinyu fɔ de na jel. Bɔt mi, bin dɔn kol lɛk mabul ɛn a nɔ bin de muf atol.

A nɔ bin de slip wan wink na nɛt, tawzin tin dɛn bin de rɔnata dɛnsɛf chaotically na mi maynd ɛn a nɔ bin ebul wet fɔ mek mɔnin kam so a go ebul fɔ kɔmɔt. di mama bin don oda di taksi na wan jentlman we dem niknem "cauzi i lupi" (wolf traus). We do klin wi grap, mek wan las tɔch ɔp to di kadbɔd smɔl ɛn se gudbai to wi ɔnkul dɛn. We a go, mi anti kɔmɔt na in rum wit kray wata, wit in ia dɔŋ, ɛn trowe insɛf na mi mama in fut, de beg se: "Naw a go kil misɛf ɛn yu go get day na yu kɔnshɛns fɔ di ɔda pat pan yu." layf!Duya, yu a de aks am na mi ni - i se - mi na jɔs po uman, mi wan ɛn lay lay man de trit mi lɛk animal, nɔbɔdi nɔ lɛk mi. Mi sista, a de aks yu fɔ nɔ tek

am kómot nia mi, gét sóri-at, yu nò gét rayt fò lèf mi wan, i gro òp bitwin wi lèk flawa én naw i nò gét ténki!"

I bin gét in ia we nò bin dòn pwèl én in fes we bin de drip wit dótí, i bin panch di gròn, én swè di wan ol wan ol wòl. Mi mama bin òndastand se in sista dòn bi denja én i de lós in maynd, i nò bin gét peshént. Bòt, i nò bin muf, i nò bin mek sóri-at fò muv am, i bin dèf to in lay lay tin dèn, i bin de luk fa én wet fò di ènd pan in drama. We mi anti kam fò no se mi mama nò gri fò du wetin i want, i ròsh go insay in rum, én nò gri fò gi wi las gudbay. Wantèm wantèm wi kómot, i go bak na strit de kòs, as wi de waka go wi si am de shrink te i bi smòl blak bòl we miks wit di ston dèn. Sòntèm a bin dòn du bad to am, lèk aw na pikin dèn nòmò kin du, bòt a mèmba se as a de waka kómot nia in os we mi mama in an de protèkt, we a si se i de kam fò dònawe wit mi yay òl mi vèksteshòn tòn to lóv wantèm wantèm én a bin fil sóri fò am (leta a kam fò no se fò sòm mònt i bin de kray na strit lèk se a dòn day).

Na Piazza Bertolami di taksi domòt dèn opin. Fròm di winda a de wèf to òlman we a si te di tòn dòn. We a bin de travul a bin de wach wit pen na mi at di panorama én di kòntri we bin de muf kómot nia mi yay smòl smòl, wi bin de kwayèt fò lóng tèm te a si di si. Bay naw a bin dòn fa fròm Novara, fò tru! Tin dèn we de agens mi bin de fèt na mi maynd én a nò bin ebul fò kòntrol dèn, dòn a wek we mi mama de kòt kòt mi, én wòn mi se wi dòn rich. Dòn a bin rili lèk da kòntri de we a bin et fò lóng tèm bikòs òf di sóri layf we a bin de liv. Na di Vigliatore steshòn bin gét big kònfyushòn, bòku pan dèn lèk wi bin de kómot fò go na di nòt wit dèn kadbòd smòl bag dèn én òda bag dèn.

Wan tin briz kómot na di si én a fil di sòl de mek mi lip dèn flawa. Wan fayn filin we a bin fil fò di fòs tèm. Wi bin wet fò di tren fò af awa. Fo mi, na nyu air. Pipul bin de siñ di pòpul siñ "Pròfèsò, tèl mi uswan kam fòs, di chukchuk ò di eg." Òlman bin de kam bak fròm òlide na di kòntinent. Wans wi rich na Mèsina a si wit sòprayz di kariòt dèn we de go insay di fèrè-bòt. Na bin midul Sèptèmba én insay da rili blu skay de òp di strit, bòku bòku swèlin dèn bin de rawnd. Wit dem flait dem bin de embroider mi drim: fo fainali go bak fo liv wit

mi famili. A bin tray fɔ si God na di sɛntrɔm pan da brayt bakgrɔn de ɛn pan ɔl we a nɔ bin si am, a bin tɛl am tɛnki frɔm di bɔt ɔf mi smɔl sol. Afta bɔku bɔku awa wi bin kɔmɔt na Rom fɔ tek, afta mɔ awa we wi wet, di tren fɔ go na Milan, usay dɛn bin chenj ɔda tren fɔ go na Domodossola. Na bin drim. Insay da tren de, mi mama bin grit sɔm pipul dɛn we i sabi. ɔlman bin de aks usay i kɔmɔt ɛn udat na di titi we gɛt am. Dɛn nɔ bin no se i gɛt ɔda gyal pikin.

A bin wach di land skay: A bin si wit wɔnda Lek Maggiore ɛn di ayland dɛn, dɔn di mawnten dɛn. A aks aw lɔng i tek te wi rich, bikɔs a no se di tɔŋ de na wan vali we gɛt mawnten dɛn rawnd am. Wi bin rich na Domodossola let mɔnin. Di skay bin grey, i bin tan lɛk se dɛn dɔn peint di strit dɛn bak dak, pipul dɛn bin de waka wit wan stɛp we dɛn dɔn mekɔp dɛn maynd fɔ du we dɛn de luk di grɔn, ivin dɛn klos dɛn bin dak. Na di steshɔn papa bin de wet fɔ wi wit mi smɔl brɔda we a bin dɔn si na Sisili tu ia bifo dat. Kis ɛn ɔg. As wi de go na os a tray fɔ diskɔba di ples we i nɔ go te igen go bi mi siti. A bin kɔnt di winda dɛn na di os dɛn bɔt dɛn bin bɔku so a nɔ bin ebul fɔ kɔl mi kɔlkyulɛshɔn. Tumɔs winda dɛn bin de, ɛn tumɔs os dɛn bin de pantap dɛnsɛf. Dɛn bin so ay dat mi yay bin lɔs na di skay.

A bin fil se mi ed de tɔn. Bɔku bɔku kwɛstyɔn dɛn bin de bɔbul na mi ed, ɛn dɛn bin de kam ɛn go we a nɔ gɛt peshɛnt. We a bin de travul, a nɔ bin ebul fɔ tɔk wan wɔd. Dɔn na os a bin gɛt wan ɔda sɔprayz we a si mi sista dɛn, we a jɔs mɛmba frɔm foto dɛn. wan oda sapraiz na di kichin wit di sink, di tap ɛn di gas stov (na Novara no wata bin de na di os ɛn wi bin de kuk wit wud). Na ivintɛm, Kɔma Grazia bin kam fɛn wi wit in gyal pikin we nem Katerina. Ivin di neba dɛn bin want fɔ mit mi. Di nɛks ivintɛm papa kɛr mi go na di sinima. Wan pan di ivintɛm dɛn we fayn pas ɔl na mi layf we a go mɛmba sote go, te di las de. A bin dɔn fainali wit mi papa, bifo a lɛk am lɛk aw pɔsin lɛk papa we nɔ de, naw a admaya am ɛn las las fɔ di fɔs tɛm a fil se dɛn dɔn protɛkt mi lɛk se na mi na in prinses. Fɔ tɔk smɔl, a bin fil lɛk se a de waka ɔp di klawd, a dɔn land na ɔda say na di yunivas.

Chapta naysn - Di domot fə go na εvin

Bifo mi mama kəmot na Sisili, mi mama bin dən ebul fə fən wok fə mi na di say usay dən de mek fut ən afta tu dez i bin go wit mi fə go wok. Wi bin kəmot na di os ali mənin: A bin rili gladi fə dis nyus.

Na di entrε, Mis Tilde wəlkəm mi we gi mi big smayl ən ol mi an, wan uman we fayn ən we gət padi biznəs wit mi. Tilde se to mi na Milanese "Hello bela tusa (girl), kam, mek a introdyus yu to di gyal pikin dem we de wok wit mi: Nella en Teresina. Dem geht plenti ekspiriens, dem go tich yu aw fo wok. If de." eni prəblem - i ad - nə shem fə aks". So insay di blink of wan yay a fən misəf wit mi nyu wok.

A bin dən fil se a dən big ən fə mak dis chenj na Bela Tusa in layf, in təm kam fə di fəs təm. I nə bin no bəku tin bət da tɔpik de, bət frəm di stori dən we i yeri frəm in big padi dən na Novara, i əndastand se na so pəsın kin chenj to yəŋ uman. I əndastand se i nə nid da signal de fə bi uman: i dən əlrədi bi bikəs of əl wetin i dən lan, nə ən lək. I nə bin bi katapila igen ən i bin dən chenj to bətaflay. I kəmot fa ən insay səm minit i pas frəm wan wəl to əda wəl. I bin si se na in wangren de ən i bin rili proud fə dat.

Dis tɛm ya, a bin bigin fɔ no di nyu wok. Da tɛm de, dɛn bin de yuz kɔla we get fut fɔ tay pan kot. Dɛn bin de wet di skin dɛn wit spɔnj ɛn leta dɛn bin de nel dɛn na wan wud bod bay we dɛn de pul dɛn frɔm ɔlsay. A bin mɛmba we a bin de na di lɛbɔtri na Sisili a bin de krɔs di lid dɛn fɔ put mi klos in bɔt. Na ya bak, sɔm hama dɛn bin de pan di finga dɛn. If smɔl san bin de dɛn bin de dray na di gadin na di strit, so a bin get fɔ akt as sɛnt fɔ di prɛshɔ Pashian ship, fɔks, mink ɛn rat musquɛ skin dɛn. We a bin de tek kia ɔf dɛn a bin lɛk fɔ wach di motoka dɛn ɛn pipul dɛn we de pas. A bin ivin inhal motoka ɛkzoz smok ɛn tray fɔ sok insay da siti sɛnt de, we so nyu ɛn drɔnk fɔ di smɔl titi we bin gro ɔp na klin briz. Di siti pas bifo mi luk ɛn a ivin lɔs tɛm. Mi papa bin ɛksplen to mi se na de dɛn sheb di de to awa dɛn, bɔt we a bin de na Kastranja a bin jɔs no di san we de kɔmɔt ɛn go dɔŋ. Sɔntɛnde, we a de kia fɔ di skin dɛn, wan ol uman we kɔmɔt na di ɔp flɔ kin kam fɔ kip mi kɔmpin. I bin tɔk insay strikt Piedmontese ɛn a nɔ ɔndastand wan tin: "Wetin na fayn fayn jok, da ndua ti vegnat (we yu kɔmɔt)? Cuma ti se ciamat (wetin na yu nem)?" A kin chenj. "Ti mi capisat mia (yu no andastan)?" We di skin dɛn dɔn dray Mis Tilde kot di shep fɔ di nɛk fɔ di wan dɛn we de mek klos we ɔda dɛn.

Smɔl smɔl a lan fɔ put di frisellina padding, di lɔp rawnd am ɛn afta dat di layn. Bikɔs ɔf di tin dɛn we a ebul fɔ du a bigin fɔ get pɔkit mɔni ɛvri wik ɛn i nɔ tu te dɛn put mi fɔ fala di penshɔn mak dɛn. A bin fil se a dɔn ol. Insay di lɛbɔtri, wan redio bin de: a bin lɛk fɔ lisin to di siŋ dɛn. Frij nɔ bin kɔmɔn da tɛm de bɔt di yɔŋ uman bin get wan aysbɔks we i bin ful-ɔp wit ays blɔk dɛn we wan jentlman bin de gi am we bin de pas wit kat na di strit dɛn na di tɔŋ. Fɔ drink da kayn fresh wata de na bin nyu tin to mi. Wan wud stov we nɔ dia bin de wam di os. I nɔ bin get fon bɔt we i nid fɔ kɔl klaynt dɛn i kin sɛn mi to in anti, we na di ɔna fɔ wan kɔnstrɔkshɔn kɔmni wit sɔm wokman dɛn. Fo dis, coincidentally, a si am fo di fes taim... Bot dis na anoda tori we, if a get taim and desire, a go tel yu leta.

Na os a kin it fayn, na ivintem wi kin go na do fo go fen di siti sent wit in ston ruf en shop den we get fayn fayn winda den. Satide a kin go wit mi mama na di makit, we de na gud pat na di senta, we a kin komot na wok arawnd midde. Wi bin bay klos fo mek mi kot. I bin get cek cek. A bin inaguriet am bay we a bin de strut mi tin den na Midnaye Misa pan Krismas. Fo tok smol, layf we get gladi-at.

Karnaval bin kam. Wi bin atend di Nyu la Iv pati na di Galletti tiyata wit wan famili we bin de nia wi. Na bin drim fo si di maskerade bol den bitwin di ple den we den kin ple wit fosforsen layt den.

Di neks Satide we a grap, sontin no bin apin. A bin de kray bikos mi mama no bin gi mi San Pelegrino magnesia. Wan in kozin we komot na Matigni bin kam. I bin it lench wit wi. Na aftanun a bin de fil strenj, i bin tan lek se mi gladi at de den. Papa bin go wit in kozin fo go na di tren, den wi it dina.

Wi no bin go waka da ivintem de. Papa se to Mama, "A go go visit mi padi dem na di bar." Arawnd 10 oklok na net i kam bak na os de kray en pant wit wan pale fes, we bin de mek i fred bikos of wan strong pen na in chest. "Teriza, mek mi som chamomile." We papa bin de blo na di bed, a ron wit wan anti fo kol wan dokto we de 50 mita. I kam wantem wantem, bot insay da tem de, mi papa bin den stop fo liv. Leta wi kam fo no se di aorta den bos. Natin no bin fo de fo du eni we, papa waka na di domot na evin en flay go na evin. Na bin Febwari 17, 1951. Ol net a bin de wit mi yay pan mi papa in bodi we no ebul fo du natin. Mi ed bin de spin, na wan miks pan maygren en diziz we bin lef smol fo mek a komot na da rum de usay ol di tin den bin de et bikos den na witness fo wan day we no rayt. A no eva stop fo tink bot mi papa en di kruk fate we bin de wet fo mi na Domodossola, di kray wata no bin ebul fo komot na mi yay igen bikos i bin den dray bikos a kray. Dat God we a bin den imajin we a de komot na di layt we de shayn oba di Stret na Mesina, usay i bin ayd? Wetin mek i bin den lef wi? Wetin mek i bin den ful mi so? Wetin mek naw we a den fen mi papa, den tek am komot nia mi sote go? Wetin na bin di poynt fo dis bad bad tin? Naw we God ya na Domodossola

bin tan læk se i difræn, i de fa, i nɔ ebul fɔ fɛn am, i bin tan læk se dɛn mek am wit daknɛs, i nɔ ebul fɔ si ɛn i nɔ ebul fɔ si am, i bita, Gɔd we a nɔ bin no igen if a fɔ abop pan am igen ɔ ignore am fɔ di ɔda pat pan mi de. Fɔ nɛt ɛn nɛt a bin de sɛt mɔt, a bin de wach wit mi yay dɛn we strɛch na daknɛs, ɛn i bin lɛf smɔl fɔ lɛ a op se we di de kam ɔltin go kam bak læk aw i bin de bifo. Insay dɛn tɛm dɛn de we a bin de fil bad, we mi famili bin de nia wan mawnten, a bin ɔndastand se ɛvin nɔto ples fɔ smɔl gyal pikin dɛn.

Wan pan dɛn nɛt dɛn de, insay di ali awa dɛn na mɔnin a bin fɔdɔm ɛn afta wan slip we a bin de sɔfa a bin sink insay wan swit drim: a bin si misɛf na di lek, dɔn mi papa apia to mi wit in yay ɛn fes we i put insay wan layt we de kɔmɔt na ɛvin. Naw in fes nɔ bin de sɔfa igen ɛn i bin fayn bak. I swit swit smayl to mi, ol mi an, ɔg mi ɛn bigin fɔ tɔk to mi. "Mi pikin – im se – wetin a wan tel yu nau na mai lov, ol di gud we a want fo yu. Sikstans don min se wi no sabi wi sef. A rigret se a no si yu grow up..." .

Sɔntɛnde a kin tink bɔt da drim de ɛn mi las joyn, a kin tink bɔt we di Masta go kɔl mi, a kin læk fɔ imajin se we a krɔs di domɔt na ɛvin mi papa go de wet fɔ mi, drɛs læk da ivintɛm de i kɛr mi go na di sinima: wit am wi get plenti tins fo tel wi sef, wi mos foeva resume dat tok-tok we dem intarop fo dat kol Febuari nait. A tink se i go bi di bɛst we fɔ bigin mi las waka.

Mama bin lɛf wit pwɛl at wit 4 pikin dɛn ɛn i nɔ bin gɛt penshɔn bikɔs papa na bin simpul pɔsin we de wok wit kɔba. ɔl di kol ɛn ɔl di pen we bin de na di wɔl bin dɔn kam dɔŋ pan wi po famili we bin de muf go ɔda kɔntri.

Fa frɔm wi land, fa frɔm layf, wi na bin grens dɛn we di briz we de blo na di dɛzat de drɛg.

Mi mama bin dɔn lɔs insɛf ɛn in wan ol sol. I bin dɔn bi ɛmti shɔɛl. In bɔdi bin kɔntrakt læk wud, i nɔ bin ɛva stɔp fɔ lɔs in wet ɛn in yay we bin lɔs, insay wan fes we nɔ gɛt wan kɔlɔ ɛn we nɔ gɛt ɛksprɛshɔn, bin de fiks fɔ wan ol minit to wan say we de fa, to in papa in grev. I bin dɔn tan læk gɔst we i nɔ ebul fɔ fɔgɛt. A bin no di tɛm we i go fɔdɔm ɛn sink insay wan pwɛl at we nɔ

gɛt we fɔ kɔmɔt. A tray fɔ shek am, a tɔk to am de tray fɔ mek i gladi. I nɔ biliv se di rol dɛn bin dɔn chenj kpatakpata: na di gyal pikin bin kɔrej in mama, tɛl am stori dɛn fɔ rɛdi am fɔ layf we in man nɔ de ɛn ɛp am fɔ fɔgɛt. Mi, di big gyal pikin, nɔ bin dɔn rich 15 ia yet.

Afta dina a go bak na wok na di furria fɔ gɛt sɔm mɔ sent. Na mi na bin di wan we bin de tray fɔ mek di faya we de mek op kɔntinyu fɔ de. Bɔt na di ɛnd mi mama, a nɔ no aw, sɔntɛm wit di trɛnk we i nɔ gɛt op, bitwin wan kray ɛn ɔda wan tek di wan ol wɔl na in sholda ɛn smɔl smɔl i go bak fɔ bi pɔsin we de mek klos, i de siŋ sɔm skit ɛn dresin gɔn.

Chapta ten - Di fayn fayn tusa

Insay May di sem ia mi smol broda bin sik wit mizel en a bin kech am bak, bikos a no bin get am we a bin smol. We a bin de na bed a yeri mi mama opin di domot. Sombodi bin don ring di domot bel. Don a yeri di voys den fo zizi en Miselilo. A bin de wori: bifo den no bin eva ker mi go na Domodossola fo go si mi mama en papa en naw den don sho. Den bin de de fo lek wan wik so, don den komot de wit disapoynt smol bikos den bin op se a go kam bak wit den na Sisili. Insay Novemba, wan leta we get blak boda bin kam. Di mama bin fred en in an bin de shek we i opin am. A si am de kray: zizi anoyis di day we granpa Turi day. Den bin fen am day na di kontri we den kol Bordonaro pan 8 Novemba. I bin ol 87 ia. Di neks ia, oda tin bin apin we bin rili disapoynt, we bay chans di investishon den bin mek den no di tin we mek i day bikos den bin swela wit wan hankef na in trot, we den bin fen we den bin de pul di bodi. Na wan uman bin du di kraym togeda wit in broda, we na neba den na di kontri, fo tif di penshon we na 11,000 lire. Leta, i bin de na jel fo 24 ia en in bin de na jel fo 12 ia bikos i bin de wit di problem.

A bin kontinyu fo fil bad. Wit likl moni wi no bin fit get by wit 5 pipul. Mis Tilde advays mi fo tek fek dismissal so a go ebul fo rejista na di ofis we de gi

wok. Boku tem, a bin de go fo chek if eni wok de, bot a no bin get bete op. Insay April '53 a kam fo no se den don tek som gyal pikin den na wan faktri. Den no bin nid am, den papa den bin don get wok. So a go na di ofis fo protest: A nid fo wok pas di oda wan den. Insay May a bin don go insay wan faktri usay den bin de mek elastik band, shuz les, ribin en tubular fo ilektrik waya. Had wok wit wik shift 6-13 en 13-21. Na di intaval den a bin de go bak na di furria fo sopot mi salari en gi mi mama rilif.

Ogost bin kam. Fo di olide, Comare Grazia bin get fo go na Sisili fo go fen in mama we don ol. A bin disayd bak fo komot de wit mi gyal pikin we nem Katerina. Wi bin komot wit tren fo go na Milan en afta dat wi bin de go na Rom, usay wi bin de rich na net. Wi bin get fo wet fo som awa fo di tren we de go na Sisili.

Na di steshon wi fen som kompin vilej pipul den, en pan den wan ya wan dwof akto we komot na Novara, Salvatore Furnari, en wan sojaman we a no memba in nem. We Misis Grazia bin de rest na wan bench, den bin invayt mi en Katerina fo waka. Den ker wi go na Piazza Esedra fo go it mottarello. I bin tan lek se a don begin fo get layf bak.

We di tren we bin don olredi ful-op, Misis Grazia rosh fo go insay wit tu bag den. Di tren no bin don stop ol en i fodom flat na di trak den. Mi, Katerina en di wan ol krawd bin kray to di Papa we de sote go as wi pul am komot ful-op wit brus bot i bin de alayv bay mirekul. I no bin gri fo mek den ker am go na ospitul. Afta wan awa di tren komot. Bifo midde wi rich na di Terme Vigliatore

steshon usay wi tek di bōs we kēr wi go na Novara Sicilia, we na zizì en Micherillo gōst dēn.

Dēn bin wēlkōm wi as pipul dēn we gēt ɔnɔ. Wi ɔl tri bin de na di bed da nēt de, mi en Katerina nɔ bin slip wan wink. Misis Grazia bin ful-ɔp wit pen. Da sem nēt de, wan sɔprayz bin apin: sɔm yɔŋ man dēn bin de serenade wi wit di gita en vaylin, bɔt ɔnkul Micherillo, we bin vɛks, mek dēn rɔnawe.

Katerina in mama bin de spɛn ɔl in tɛm na bed. Na tu tɛm nɔmɔ i bin de go na do insay tɛn dez fɔ go fɛn in mama we dɔn ol. Na aftanun a kin go fɛn mi klasmet dēn en mi padi dēn we kɔmɔt na di lɛbɔtri. Wan de a si wan skulmet bak we kam ɔg mi. I bin ol baysikul na in an en a aks am fɔ kēr mi go rayd. Da tɛm de, Novara nɔ bin ɛva si gyal pikin we de rayd baysikul. As i kam fɔ no, zizì kɔl mi se: "Yu dɔn bi ɔwl, a nɔ bin fɔ ɛva imajin dēn kayn tin ya."

We dēn kam bak na Domodossola, Misis Grazia bin de tray tranga wan fɔ mek i wɛl. Afta da fɔdɔm de, di pen we pɔsin kin gēt we i gēt at sik bin tek ova. I bin jɔs gēt maynd we i go wit in famili na sɔm pati, usay dēn bin invayt mi bak.

A bin go bak fɔ wok na di faktri en na di say usay dēn de mek fut, bɔt a bin nid nyu ɛksperiens dēn. Wan de, we a bin de go na di parish na San Gevasio en Protasio, Dɔn Jusep Bɛnɛti bin kam mit mi fɔ aks mi sɔm kwɛstyɔn dēn. A bin tɛl am ɔl di bad tin dēn we a bin de fil. I bin ɛnkɔrej mi en tɛl mi se: "Kam na di ɔratori Sɔnde aftanun. Na de yu go si di prɛsident fɔ di Katolik Akshon Signorina Germana, we go introduks yu to di gyal pikin dēn en gi yu bɔku gud advays." Wantɛm wantɛm a bin si se a fil fri: wit smɔl shem a bigin fɔ mek padi dēn. A bin de fred se a nɔ go no aw fɔ tɔk bɔt Gɔd in ɛp a bin ebul fɔ win di fɔs prɔblɛm dēn we a bin gēt. A bin gri fɔ rid di nyuspepa we di asosieshon gēt en admaya di pɔsin we mek am, we nem Armida Bareli: bikɔs ɔf am, mi layf bin dɔn bɛtɛ. We di faktri shift alaw am, a bin go na mɔnin mis na 7 oklɔk, usay a mit Dɔn Bɛnɛti, we a bin de tek as mi spiritual dairekta. Sɔnde a bin se a go spɛn wan awa na di gud prɛs stand we de bifo

di choch. Leta den invayt mi fo joun di ACLI kaonsil. Wit ol den komitment den de a bin fil se a impotant en a don du am.

Mi koleja den na di faktri bin de si mi bigoted, bot a no bin fil bad, infakt a bin de pre fo den en kol den bak we den de tok bad bad tin den na di chenj rum den bifo a begin di shift.

Chapta IIævin - Poslæn Fes

Wan sòm Sønde, di præsident fə di Jamani Katolik Akshon bin əganayz fə go na di mawnten dæn. Wit di sməl mənɪ we bin læf a bin ebul fə pe di kɔst fə di trip. Wi bin rich wit bɔs fə go na Goglio, dɔn wi rich na kebul motoka fə go na Alpe Devero ən afta dat wi bin waka fə go na Krampiole. A bin de tink bɔt aw di mawnten dæn we gət flawa dæn kɔba fayn fayn wan: rodɔdendron, bɔtakap, wayl əkid dæn. Bluberi fə fest pan. Kebin dæn we gət ston ruf ən wud winda dæn we dæn bin de hang brayt rɛd ən pink jɛreniəm dæn frɔm dæn winda dæn. A aks Germana usay di rod dɔn. "We wi taya wi go stop fo pak lanch." Arawnd 1 oklɔk na nɛt wi stɔp fə drink di klia wata we de kɔmɔt na wan rɔk go na di vali. Afta wi it, pre ən siŋ wi bigin fə go bak. A bin de shek shek wit gladi at: A nɔ bin əva spɛn dis kayn fayn de. Na os a tel mi mama evritin ən a si am smayl.

Əvrɪde a kin gət mɛyl frɔm wan padi we kɔmɔt na Novara Sisilia: i kin aks fə fɛn am wok na Domodossola so dat wi go mit. A bin rili kɔnfyus bɔt a bin gladi we sɔmbɔdi læk mi. Wan bɔbɔ bin de bak we kɔmɔt na Domodossola, bɔt a nɔ bin læk am: na mənɪn i bin de drink wan shot grapa ən i bin de gət rɛd chɛst ɔltɛm.

Di mənɪn meditashon dæn bin sho mi di rod fə go na di kɔnvent, bɔt di sem tɛm a bin læk pikin dæn ən di aidia fə bigin famili. A bin trɔs misɛf to wetin Gɔd want. A bin de spɛn Sønde aftanun na di ɔratori fə plan di wik Kateshizm kɔmitment dæn wit mi padi dæn. Sòm Sønde dæn wi kin go na di ɔratori dæn na

di tɔŋ dɛn we de nia wi. Di bɔs waka bin de mɔna mi, bɔt maynd bin win sɔm smɔl smɔl sɔfa.

Na May 1, 1954, di ACLI ɛn di ɔratori bin ɔganayz wan trip: wan pilgrimej to di Sanctuary of the Madonna di Oropa na mɔnin ɛn wan rɔli we di ɔnabul Pastɔ na Biella bin gɛt aftanun. Mi na bin wan pan di fɔs pipul dɛn we bin sayn togɛda wit wan pan mi padi ɛn in bɔyfrɛn we nem Pierino. 2 bɔs dɛn we ful-ɔp wit yɔŋ pipul dɛn lɛf. Na wan pan dɛn wan bɔbɔ we gɛt blant we de shem ɛn we a bin dɔn si sɔmsay. Na in: di wokman frɔm di kɔnstrɔkshɔn kɔmni usay a bin go fɔ kɔl di pɔsin we de mek di fut in kɔstɔma dɛn. Pierino bin introdyus am to mi: na in na bin in kɔzin. Insay di de, i nɔ ɛva lɛf in yay pan mi. We a rich na os a tɛl mi mama bɔt am. Di nɛks ivintɛm a si am ɔnda di smɔl bolkɔn na di rum we de na di fɔs flɔ. "Mama, mama, kam si: na di bɔbɔ we a mit na Biella de". ɛn i wit af smayl: "I klia se i de kɔt yu." Di nɛks ivintɛm, we a bin de go wit wan neba, a fɛn am bifo mi. I bin shem fɔ aks if i go ebul fɔ kam wit wi. A nɔ bin shɔ smɔl a bin gri wit am. Wi bin brok di ays bay we wi bin de chat bɔt dis ɛn dat. Wans di aftanun shift na di faktri dɔn i bin go wit mi na os. Wan ivintɛm a kɛr am go ɔp fɔ mek i go introduks am to in mama, we bin wɛlkɔm am fayn fayn wan. Insay in fri tɛm i bin de atɛnd di ɔratori. Dɔn dɛn kin sheb bɔy pikin ɛn gyal pikin dɛn, na we di mitin dɔn nɔmɔ dɛn kin mit. Wi bin de atɛnd ACLI mitin dɛn bak.

Pan ɔl we mi mama kɔmɔt na Sisili, usay tu bɔy pikin dɛn we lɛk dɛnsɛf nɔ kin ebul fɔ go na do dɛn wan, i bin abop pan wi ɛn wi bigin fɔ travul wit pis. Giuse tel mi se i don mit mi papa: fo geht sohm moni, bikohs 4 pikin bin de en na di papa nɔmɔ bin de wok, as bɔbɔ i bin de du sɔm wok fɔ di faynans pipul dɛn na di barɔk we de sɔm step frɔm in os. Sɔntɛnde, i kin kam wit dɛn sus to mi papa fɔ mek dɛn ripent dɛn. A bin de lisiin wit gladi at.

I bin tɛl mi ɔda tin: we pan Sɛptɛmba 16, 1950 a pas na Rom fɔ rich na Domodossola wi mit lɛk se i nɔ bin izi fɔ mi. Giuse, as a stil de kɔl am, bin dɔn kam wit baysikul fɔ di Oli la. Wan advantej joyn: i kɔmɔt na Domodossola togɛda wit wan prist we kɔmɔt na di vali we bin de pedal kwik

kwik wan wit mawnten but. I bin læf smol fə læ i nɔ pɔsibul fə fala am. I jɔs stɔp we i si sɔm vɛjitebul gadin fə gɛt sɔm salad. Af-af di waka, Giuse bin læf in wan. We i de go, i fɛn wan pɔsin we de sɛl na strit wit wan ol baysikul we ful-ɔp wit dɔti fə sɛl. Dɛn bin kip dɛnsɛf kɔmpin te to Rom.

Ɔgɔst bin kam. Di faktri bin de klos fə ɔlide ɛn a disayd fə go fɛn mi sista Rosa we bin de wɛl na di il dɛn na Lek Mɛgɔzo. A bin aks di nɔs dɛn we bin de rul di os fə de fə sɔm dez. A bin jɔs dɔn tɔk bɔt dis aidia to Giuse. Ɔda gyal pikin dɛn bin de fə ɔlide na di os. Sɔm pan dɛn na di biutish nius fə wan nun. Di mɔnin fə di de we mek 15, we na di fɛstival fə di Asɔmpshɔn, i kɔl wi na in rum afta Misa fə praktis. I ful wi fes wit difrɛn krim, maskara ɛn lipstik: wi bin tan læk waks statu. Na lanch di nun anti kɔl in nius bak: no pɔynt nɔ bin de fə mek i trit wi dis kayn we.

Na aftanun, we a de luk di lek frɔm di winda, a si Giuse kɔmɔt. A nɔ bin want mek dɛn si mi wit da pɔslɛn fes de. We i si mi na di domɔt i læf smol fə læ i no mi. A aks fə padi, ɛn ɛksplen se na ɛkspiriɛns ɛn di ɔda gyal pikin dɛnsɛf dɔn chenj. Na aftanun wi bin de waka na di gadin na di os. Tuwɛs di ivintɛm i grit mi: "Si yu jisnɔ, na Domodossola, bɔt wit yu fes we klin ɛn fresh læk bifo."

Chapta twelv - Vaylet

Wans di tu wiks fo holide don, a go bak fo wok na di faktri na di shift from 1pm to 9pm. We a bin de thread bobins in di spindle of di mashin dem a bin tink boht Giuse, boht di sem taim a no bin du am get big want fo si am. Na 9 oklok na net di sayrin blo en mi at begin fo bit fast. Afta a don stamp di folda, na di say we den de komot na di get a si wan baysikul insay di semi-daknes. Na im bi rili: i kam to mi, shem luk mi fes en se: "A laik yu so simpul". I mek a sidom na di tiub fo di baysikul en ker mi go na os. Wi bin chenj wan simpul gudnajt gritin. Dis bin de apin klos to evride. Sonde aftanun wi kin rayd som baysikul den na di vilej den we de nia de. Wan de, i ker mi go na in os fo mek a no mi papa en mama, tu sista den en wan broda. Smol smol i bin de introduks mi bak to in onkul en kozin den as padi.

We mi mama si wi na di bolkon i mek wi kam op na di os. Pan ol we i bin lek da bobo de, a no bin rili disayd. Na Disemba 8, di de fo di Immaculate Conception, mi nem de, di domot bel ring. Na di posin we de sel flawa, we gi mi wan bokul we get red kaneshon. "Mama, Giuse sen mi in bes wish!". Na big big disapoyntment we a opin di not: noto in, bot na 14 ia ol bobo we a mit bay chans. I bin se "A lek yu" wit sayn. Sontem i bin tink se a na in ej.

Na Krismas Iv, Giuse bin sho wit wan big vays we get buku buku kolo den we ful-op wit choklet en wan gritin kad. A tel am tenki en wi go na midnajt mis togeda. We a kam bak na os i tel mi se: "Tumara a fo go wit mi famili fo it

lanch wit mi fambul dɛm. A go si yu bak pan Bɔksin De". na di 26 moning a se to mi mama "a no go aut wit dat boi mo, a de gi am bak di vase, a no wan kommitment". Ɛn i wit wan stern luk: "Yu kray, yu bin fɔ dɔn du am if yu nɔ bin dɔn it di chɔkɫɛt dɛn yet."

Insay di nɛks de dɛn, Giuse bin kam lɛk aw i kin du fɔ kam tek mi na wokples. Na di stret rod we a de waka ɔ na di tiub fɔ di baysikul a bin lɛf smɔl fɔ lɛ a nɔ tɔk to am. Na Nyu la De 1955 a bin go na mis. I bin de de bak ɛn na di ɛnd i bin de wit mi na os. Na di domɔt i tɛl mi se: "A kin no wetin yu gɛt na yu maynd fɔ mek a sofa lɛk dis?", ɛn wan kray wata kɔmɔt na in yay. Dat straw brok di kamɛl in bak ɛn a gi am wan smayl. I gi mi wan kis ɛn se: "Dis aftanun a go pik yu fɔ go na vespers na Maunt Calvario. Afta vespers dɛn go sho wan fim na di ACLI klab." A aksept ɛn wi se gudbai. a ripot am na os ɛn mi mama se wit gladi at: "Yu no go fain gud boi lek dat igen."

Na 2 oklɔk na nɛt wi kɔmɔt fɔ go na Kalvari along di miul trak wit di chapel dɛn na di Via Crucis. Wans wi rich na di Sanctuary wi sing vespers ɛn afta di blessing wi go na di klab. a no memba di taytul fo di film, ba i bin boring, so a sajeht wi go bak na siti na di Catena sinima, we wi bin ebul foh enjoi wan beta film, we dem kol "Violette".

Insay Epril, we wi bin de travul along di Vigezzo vali ɛn di Centovalli wit tren, wi bin go wit in mama ɛn papa fɔ di flawa flot fɛstival na Locarno. Wi mit Giuse in godfada, we introdyus mi as "girlfriend". I put in an na in poket ɛn tek 10 Swis frank na in wallet, gi am to Giuse ɛn se "Wɛl du, ustɛm yu de mared?". Wi bin de luk wisɛf, wi nɔ bin ɛva tɔk bɔt am.

Insay di nɛks de dɛn wi bigin fɔ ɛnjɔy di aidia fɔ mared. Wi bin ivin tɔk bɔt am na os. Mama bin gladi bɔt di sem tɛm, mɔni nɔ bin bɔku. Smɔl smɔl wi bin de bay sɔm sheet dɛn ɛn sɔm ɔndaweɛ dɛn. Wi nɔ bin gɛt ɛni patikyula nid. Wi bin go luk fɔ wan smɔl apatmɛnt we nɔ gɛt bɔku mɔni. Wi bin fɛn am na di ol Motta distrikt ɛn na dat mek wi bin sɛt di de fɔ mared: Mɔnde 19

Septemba. A bin go wit mi mama na di Panzarasa fabrik shop fo bay di les fo di mared klos en ker am go to Misis Tilde, di posin we get fut, we bin don promis mi oltem fo mek am wit lov.

Na di taun hal mi mama bin geht foh sain di mared banns bikohs a bin stil minor. Giuse in mama en papa densef bin gladi. Insay di parish, Monsignor Pellanda tel wi fayn fayn wod den fo enkorej wi: "Oltam, una fo de modest wit buku fet fo fes di gladi en sori we layf de kip fo wi. A go mek una fen di red rona along di nave".

Wi bin get fo pripia di list fo wi fambul en padi den we den go gi di fayv to lek aw den kin du. Na smol gost den nomo. Giuse in mama se "Tu pan wan famili". Smol smol wi rich to 35 pipul den. Den don pik di witness den: Giuse in onkul we nem Kamelo en fo mi, Pierino, we na di posin we mek wi mitin. Wan wik bifo di mared di man den oratori we Don Juseppe Briacca bin de bifo bin pripia wan pati fo wi. Masta Furiga bin peint wan pikcho we de grit pipul den na di blakbod en mek wan skrol we get di list fo in padi den. Wan tebul bin de bak we den koba wit pastries en drink. Pati no bin eva de lek dat na di oratori. Den bin de mek di koleji choch we Sent Jevasio en Protasio bin de mek fayn fayn wan en di rod bin ful-op wit rob en ston den, bot som uman den we bin redi bin du den best fo klin am fo ono Giuseppe en Concetta.

Na Septemba 16, Zizi en Micherillo bin kam, den muf bikos Concettina bin de mared en i bin get fo go wit am na di olta, en tek in papa in ples we no bin de igen.

Insay da tem de, som smol smol gift den bin kam: wan kofi pot, wan kofi grinda, rosolio glas, set den fo sosa en kotleri from di fambul en padi den we bin don get di fayv, wan set fo kichin from Pierino en in onkul den. Di Women's Catholic Action bin gi wi wan bedsayd peint wit di Oli Famili, di estet Don Beneti bin gi wi wan fayn fayn gron flawa vays wit silva dekreshon.

Di net bifo dis tɛm bin lɔng. A bin tink bɔt mi mama we bin lɛf wit tri smɔl pikin dɛn ɛn we nɔ bin gɛt bɛtɛ tin fɔ du. "Yu nɔ gɛt bɛtɛ fet, nɔto di ɔratori skul tich yu se Prɔvidɛns de ɔltɛm na layf?", a se to misɛf. Na Mɔnde di 19 dez a grap na sɛvin oklɔk. Misis Tilde bin kam wit di les dres. I dres mi ɛn ajɔst di vel we a bin bay na Milan. Na 9 oklɔk mɔnin di taksi kam fɔ kɛr mi go na chɔch. A bin kɔnfyus, a fɛn wan si we pipul dɛn de wach mi. Giuse bin dɔn ɔlrɛdi de na di ɔlta de wet fɔ mi wit di bɔkul we gɛt ɔrɛnj flawa dɛn, ɛn in sista Rosa bin de wit am bikɔs mama Olimpia bin fɔ dɔn gladi tumɔs fɔ di fɔs pikin we go mared. A bin jɔyn am wit ɔnkul Micherillo na di rɛd rɔna.

Di mis bigin. Monsignor Pellanda bin de fil bad bak. A mɛmba wan homily we bin ɛnkɔrej mi, di blɛsin we di ring dɛn bin gi, di prɔmis fɔ fetful to mi layf ɛn, we di sɛrimɔni dɔn, di sayn dɛn. We a de kɔmɔt, Pierino in mama we insɛf bin dɔn bi mi anti da tɛm de, put di badge fɔ di uman dɛn we de na Katolik Akshɔn na mi chɛst.

Chapta trit - Nyu layf

Wans di selebreshon fo di choch don finish, refreshment folo fo Grandazzi bar in via Castellazzo. Bitwin wan kis en oda wan wit di ges dem wi bin geht wan aperitif wit sohm pizza en pastries. Wan speshal gritin en kis to di in-law den Olimpia en Armando we bin don go wit mama fo tek di smol bag, don den rosh go na di steshon fo tek di 12.15 tren fo den onimun.

Mama bin de kray in yay komot. Wi bin go insay di kompawtment. Di steshon masta bin anawns se wi de komot wit di wisel we mi en Giuse bin de ledom na di winda fo se wi las gudbay. Di advantej na wi layf bigin.

Wans wi rich na Florens wi go na di otel we Misis Tilde, di wan we get fut, bin sho. We wi rich na di fayn fayn entre, den bin grit wi wit myuzik, don di botler ker wi go na di rum we de na di tod flo. Fo wi oltin bin nyu, ivin slip na dabul bed.

Di fos de we wi go na di siti, di sekon de wi go na Piazzale Michelangelo usay yu go ebul fo admaya ol di ples den na Florens. Wi tek som foto den: Giuse in kamera kin tek et blak en wayt foto den wit wan rol we get fim.

Na di tod de we den komot fo go na Rom. Di otel bin smol bikos di moni we den bin de kip wit sakrifays bin fo don du fo am. Wi bin stop fo tu-tri dez fo go si di 4 basilika den we Giuse bin don si insay di Oli la en di Trevi watasay. Wi bin go bak bak na di watawel we den kol Esedra, we na di wan we komot na di net we pipul den sabi insay '53 we Signora Grazia bin fodom onda di tren.

Di tɛm rich fɔ ɛ wi kɔmɔt de fɔ go na Sisili. Afta wan lɔng waka di tren rich na Kalabria ɛn las las dɛn bin ebul fɔ si Sisili frɔm Vila San Giovanni. Giuse bin ɛnjoy dɛn tɛm dɛn de: dɛn bin de lod di tren na di fɛrɛ-bot, di Madonina bin ay ɔp na di say we dɛn de go insay di pɔt na Mɛsina.

ɔnkul Kamelɔ, we na mi mama in brɔda, wit in wɛf Gaetana ɛn in gyal pikin dɛn we nem Rɛsɛta ɛn Antɔniɛta bin de wet fɔ wi na di steshɔn.

Dɛn wɛlkɔm wi lɛk tu prins. Wi bin de fɔ tu dez fɔ go na Mɛsina: di katidral klok we a bin dɔn si we a bin smɔl, di Madonna di Montalto ɛn ɔda rili fayn skwea dɛn.

Na wan flaw nɔmɔ bin de na da os de: na dina tɛm di ɔnkul ɛn kɔzin dɛn bin drɛs ɛn instead fɔ sidɔm na di tebul dɛn se: "Lɛ wi go waka along di sisayd". Mi ɛn Giuse bin rɛsayn fɔ go na do ɛn fil lɛk se wi de peckish. Arawnd 11pm wi kam bak na os ɛn di anti stat kuk. Wan nɛt i put di snɛl dɛn na dɛn shɔɛl insay di sos, bɔt wetin impɔtant na lɔv, nɔto abit.

Di tɔd de, dɛn bin de wit wi fɔ go na di tren wit sɔm kray wata. ɔnkul Micherillo bin de na di Terme Vigliatore steshɔn wit di taksi drayva fɔ rich na Novara. Zizì, anti Maricchia ɛn anti Peppina bin de wet fɔ wi na di vilej. I bin rili tan lɛk se di prins dɛn na Domodossola de kam.

Di nɛks de wi go na Badiavecchia fɔ go fɛn mi papa in grani Kɔnsɛta ɛn mi papa in ɔnkul dɛn, sista dɛn ɛn brɔda dɛn. Insay di smɔl skwea we gɛt mi grani in tabak shɔp, bɔku pipul dɛn we de na di hamlet we bin sabi mi as pikin bin dɔn gɛda ɛn dɛn bin de kɔl ɔda pipul dɛn se: "Kɔnsɛtina dɔn kam wit in man!"

Kis, ɔg, rɛd fes. I bin tan lɛk se na drim to mi. Eksakt fayv ia bin dɔn pas frɔm we a kɔmɔt na di kɔntri.

Tu dez afta dat, di taksi drayva "Cauzi i Lupu" bin go wit wi fɔ go na Taormina. Na midulnɛt i kɛr wi go na di rɛstɔrant, usay dɛn gi wi wayt glɔv. Mi ɛn Giuse luk wisɛf fɔ se: "Wi go gɛt inof mɔni?". Afta wi dɔn go na

Taormina en afta dat na Kastelmola onda big big ren, we ivintem de go bak na Novara, wi taya bot wi bin satisfay.

Di neks de, na bin tem fo go bak na Domodossola. Di komitment den fo nyu layf bin de wet fo wi.

Chapta fōtin - Wi fōs nēst dēn

Ivin as a bin don tek di joyn fo Domodossola fo '50 en '53, e bi laik se a don komot fo di fes taim: A bin de go to nyu layf as man and woman.

We wi dōn fō go insay di tren fō go na di fēre-bōt wi go op na di tēras fō si di Madonina na di pōt en Sisili de muf go fa smōl smōl.

Wit kray wata wi go bak na di kat, sidōm na di wud bēnch dēn. No bunks nō bin de da tēm de.

We nēt kam wi bigin fō slip wit wi nēk dēn we de dangle. Enitēm, wi kin grap fō luk na di winda. Na impōtant steshōn dēn di steshōn masta bin de anawns di siti in nem lawd wan. na Naples "guaglioni" bin de na di saydwok dem we de sel pizza. Slyly dem geht di moni from di travelers fos, den di tren komot en dem lef wit moni en pizza.

Smōl smōl wi bin de kam nia Milan. Na di tren we de go na Domodossola a fil bak di imōshōn we a bin dōn ekspiriēns fō di fōs tēm 5 ia bifo: Lek Maggiore, di Ossola mawnten dēn, di ston ruf dēn. Dis tēm togēda wit mi man Giuse. Arawnd midde, wi rich usay wi bin de go.

Giuse Armando in mama en papa bin de wet fō wi. Na bin sēlibreshōn: if dēn bin fō dōn mek di bēl dēn ring.

Wan kwik lanch wit mama Olimpia en afta dat na wi nyu nōsri na di Motta distrikt fō rēst. Di nēks de a bigin fō wok bak na di faktri en Giuse bin go bak na di say usay dēn de bil.

Mi tinkin bin go to mi mama bikōs i nō bin de sōpōt mi, bōt mi spiritual dairekta we nem Dōn Bēnēti bin enkōrej mi fō pre, en i bin mek a nō se bōku pipul dēn lēk am. Sōntēnde, mi en Giuse kin go na in os fō it lēnch, en i kin enjoy am. Dis tēm ya, wan pan mi sista dēn bin dōn fēn wok fō gi nyu sōpōt to di famili.

Short afta wi announce to mum, mum Olimpia en dad Armando se dem go bi granpa en granma in Julai.

A bin de stat fɔ fil bɛɛ diskɔmfɔt bɔt wok bin de kɔl. Dɔn dɛn nɔ bin de protɛkt di wokman dɛn lɛk aw dɛn de protɛkt dɛn naw. Giuse bin ebul fɔ fɛn wan bɛtɛ wok pas di say we dɛn de bil na do: wan smɔl faktri we de mek wud tin dɛn lɛk barel plɔg, tul fɔ pul wul skein ɛn bak "paungi" (wud spin tɔp). Na di fayv mɔnt wi bigin fɔ go na di shɔp dɛn fɔ luk fɔ pram fɔ di pikin we dɛn jɔs bɔn tumara bambay. Di waid bin de ɔltɛm pas di domɔt we de go insay ɛn wi bin gɛt fɔ disayd fɔ muf os.

Bak den no ejensi no bin de, yu go aks ya so. Providence mek wi fɛn wan apatmɛnt na di sɛkɔn flɔ na wan os insay via Scapaccino, rayt nia di wokshɔp we di pɔsin we de mek di fut de wok.

Insay shɔt tɛm wi bin ɔganayz di muf. Wi nɔ bin de na di siti sɛnt igen, bɔt wi nɔ bin de fa bak, nia mi wokples.

Di rent we wi bin de pe fɔ ɛvri mɔnt na bin 8,000 lire, we na bɔku tin fɔ wi smɔl pe, bɔt di apatmɛnt bin wɛlkɔm wi ɛn i bin brayt. Insay di kɔt wi kin gɛt tu-tri skwea mita land bak usay a kin plant aromatic herbs ɛn flawa dɛn, mi pawa.

Wans wi gɛt di ki dɛn wi klin di rum dɛn ɛn dres di winda dɛn wit fayn fayn kɔtin dɛn wit valans ɛn les kɔtin dɛn na di kichin. We dɛn dɔn fɔ muf, layf bin kɔntinyu lɛk aw i bin de. Mi bɛɛ bin de kam fɔ notis mɔ ɛn mɔ. Wan de, wan kɔleja aks mi ustɛm a go kam na os fɔ materniti leave ɛn advays mi fɔ go to di dɔkɔtɔ we de mɛn uman dɛn. So a bin mek di apɔntinmɛnt prayvet wan. Di dɔkɔtɔ bin lɛf smɔl fɔ kɔl mi fɔ we a wet fɔ lɔng tɛm: "Yu nɔ go ebul fɔ wok afta di siks mɔnt ɛn yu dɔn ɔlrɛdi de na di sɛvin mɔnt: yu tek risk." Di nɛks de a deliv di dɔkyumɛnt to di ɔfis ɛn ivin di wokman se a na naif.

Meanwhile a bin de pripia di layette bay we a bin de nit sweta, shirt, shuz ɛn dayapɛt we dɛn mek wit ol sheet we mi mama bin gi mi.

Wi bin go bak fɔ bay di pram, we a bin dɔn pripia wit sheet dɛn we a bin embroyd wit nyutral kɔlɔ, a nɔ bin no if na bɔy pikin ɔ gyal pikin. Fɔ dɔn, di ivintɛm fɔ Julay 2, mi wata brok ɛn wit wi smɔl bag dɛn we wi dɔn pak wi bin tek fut fɔ go na di ɔspitul. Di dɔkto we de mɛn uman dɛn we bin de chɛk mi bin tɛl Giuse se i kin go na os. Leba bin jɔs bigin ɛn i tek lɛk 20 awa so. Di nɛks de i go bak na di ɔspitul usay dɛn de bɔn pikin dɛn we a bin stil de wet na di ples usay dɛn de bɔn pikin.

Wan patikyula tɛm dɛn bɔn wan bɔbɔ ɛn di nɔs go tɛl di pikin in papa, we i bin lɛf smɔl fɔ lɛ i fil sik wit filin. Afta wan awa, i bin ebul fɔ ɔg wi fɔs pikin, we nem Amando lɛk in granpa. Afta sɔm awa, dɛn bin tɛl grani ɛn granpa, ɔnkul ɛn kɔzin dɛn bak. I bin tan lɛk se na in na di fɔs pikin na di wan ol wɔl.

Chapta fayvtin - Wi tɛl Gɔd tɛnki...

Di nɔs dɛn we de na di materniti wɔd bin briŋ dis krichɔ we gɛt bɔdi ɛn blɔd na mi bed sɔm awa afta dɛn bɔn am. Dɛn put am na mi bɔdi. Ɔda pas di rag dɔl we zizì bin dɔn mek fɔ mi we a bin smɔl.

Di ɔspitul we dɛn bin de de da tɛm de na bin wan wik. Bifo wi go bak na os wi bin go na di ɔspitul chɔch fɔ "purification", na blɛsin frɔm di prist.

Na di wɔd ɔltin bin rɛdi fɔ go na os, bɔt mi ed bin bigin fɔ spin. Di midwayf bin tɛst mi fiva: 39. Mi ɛn mi dɔl bin gɛt fɔ de tu dez mɔ. Fɔ dɔn, Tɔsde di de we mek 12, we i bin lɛf smɔl fɔ lɛ wi wɛl, wi bin go bak na os. Na Sɔnde 15, dɛn kɛr Armando insay di nyu wilchia go na di baptizim font wit in papa Giuseppe, in padi Mariuccia as godmama ɛn in godfada Basilio, we na padi fɔ di ɔratori. A nɔ bin gɛt di gladi at fɔ atɛnd di ivent bikɔs di ɛlda dɛn bikɔs wi biliv lay lay tin dɛn bin advays wi fɔ de na os. A bin satisfay wit fɔ pripia smɔl tin fɔ drink.

Laif as tri-sam bin difren bot a bin du kwik kwik wan. a bin geht plenti milk, di pikin bin de gro ɛn a bin de tek am go na di nursery senta evri wik fɔ chek-ap.

Bɔt i sɔri fɔ no se we tu mɔnt dɔn, a go bak fɔ wok na di faktri. No nɔsri nɔ bin de da tɛm de. Di grani dɛn bin dɔn gri fɔ kia fɔ am fɔ wan wik ɛvri wan.

We a bin de wok fɔ siks oklɔk shift, Juz bin de bandej am bifo i go wok ɛn kɛr am go usay i de go. Insai di unconscious dis pikin bin de sofa ɛn a bin de kray togeda wit am.

Na ɔnfɔni a nɔ bin ebul fɔ lɛf wok. Smɔl smɔl, wit fet, wi kɔntinyu di waka as tri man: di fɔs it dɛn, di fɔs step dɛn na bin wɔndaful tin dɛn. Di fɔs de we dɛn bin de na kindergarten, Giuse bin dɔn fɛn wok we go pe am bɛtɛ. Fɔ tu-tri ia i bin bi janita na praymari skul, dɔn dɛn kɔl am na di munisipaliti fɔ tek di post fɔ kɔnsiliatɔ.

Dis bin mek a gət chans fə ləf mi wok na di faktri ən gi misef to di pikin we a de wet fə gi am sməl brōda. Insay Ōgōst 17, 1962, wi bin gladi we wi bōn wi səkōn pikin. Luciano bin layt skin ən i bin gət blant ia, ən i bin difrən frōm Amando. Wan fayn fayn stori. Na Sōnde 26 i bapayz wit in papa Giuse, in gōdmama kōzin Mariuccia ən in gōdfada Antonio, Giuse in brōda. Dis tēm bak a bin gət fə de na os. We mi materniti ləf dōn, a ləf mi wok fə gi misef to mi tu fayn fayn pikin dən.

Na Ōktoba 1, 1962, Amando bin bigin fə de na fōs gred wit in blu aprōn ən skulbag na in sholda. Wi bin trōs am wit sōm kray wata to ticha Liōpadi.

Insay da sem tēm de, di Mayo fə Domodossola bin kəl Giuse ən gi am ples fə slip na di səkōn flō na di siti bildin, we nō bin gət pōsin we di munisipaliti mēsensa bin ritaia. Insay sōm dez, wi bin ōganayz di muf. Wi bin gət ol di tin dən we wi bin de du na di sēnta. Na ivintēm, we dən dōn lōk di big domōt, na wi na di rula dən na di siti. Wi bin ebul fə wach di demonstreshōn dən fayn fayn wan frōm di bolkōn na di Mayo in ofis. Frōm wi winda dən wi bin de si wan pat pan di makit we gət tradishōn we dōn de fə long long tēm.

Meanwhile Luciano bin de tek in fōs step: i bin dōn bi di maskot fə di munisipaliti wokman dən.

Fə sōpōt Giuse in pe a bin want fə invent wok. A bigin fə drēs winda, bed ən pilo fə mi padi dən. Wod spred ən so a bi di "curtain lady". We Giuse bin de fri tēm, i bin lan aw fə pripia fə mek di layn dən gēda ən wi təl Gōd tənki fə we wi bin ebul fə liv fayn layf.

Insay Ōktoba 1, 1968, Luciano bin bigin skul bak wit ticha we nem Luisa Sēri.

Taym bin de pas kwik kwik wan. Insay di sōmma wi bin de go olide rawnd Itali wit di kamp tēt. Sōntēnde, i kin go olsay na Sisili, to mi tōŋ.

Insay Julay '73 wi bin de kamp na Val d'Aosta ən a bigin fə gət di fōs sayn dən we de sho se a gət bēlē. Na Febuwari 16, 1974, sməl sista Daniēl bin

kam fɔ Amando, we bin ol lɛk ettin ia so, ɛn Luciano, we bin ol twɛlv ia. Na di karnaval tɛm ɛn di pipul dɛn we bin de luk di pink ribin we de na di domɔt na di Tawn ɔl bin tink se na jok. Di parish prist advays wi fɔ sɛlibret di Baptizim na Ista nɛt, wit wi padi Gianna as godmama ɛn wi ɔnkul-in-law Benito as godfada.

Apat frɔm lay lay biliv dɛn, dis tɛm misɛf tek pat pan di ivent di nɛt fɔ Epril 13. Di nɛks de, wan ɔndrɛd pipul dɛn bin kam na di risɛpshɔn na di ɔratori.

Daniɛl sɛf dɔn big ɛn naw wi dɔn ol. Wi tri pikin dɛn bin gi wi 7 granpikin dɛn: Stefano, Virginia, Greta, Lorenzo, Rebecca, Letizia ɛn Matteo.

Di stori de dɔn. Na Sɛptɛmba 19, 2015, mi ɛn Giuse bin sɛlibret 60 ia togɛda.

Wi tɛl God, Wi Ledi ɛn ɔl di wan dɛn we lɛk wi tɛnki.

La Mazza Concetta Maglio, we den bon na Novara di Sisilia pan 18 Epril 1936.

Index

1. Di papa in os
2. Fɔ kɔmɔt na dis wɔl
3. Gem dɛn na di san
4. ɔyl, kɔba ɛn di wikɛd yay
5. Di ɔwl dɛn
6. Vossia pardon mi (Di lait of di sta dem)
7. Emilia
8. Di flay we di swɛlin dɛn de flay
9. Di domɔt fɔ ɛvin
10. Di fayn fayn tusa
11. Poslɛn fes
12. Vaylet dɛn
13. Nyu layf
14. Wi fɔs nɛst dɛn
15. Wi de tɛl Gɔd tɛnki...

